

UCHWAŁA NR 308/2017
ZARZĄDU POWIATU W KOŁOBRZEGU

z dnia 21 czerwca 2017 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami powiatu kołobrzeskiego w sprawie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022

Na podstawie art. 3d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 814, poz. 1579 i poz. 1948 oraz z 2017 r. poz. 730 i poz. 935), w związku z uchwałą Nr XLI/271/2014 Rady Powiatu w Kołobrzegu z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych (Dz. Urz. Woj. Zach. Z 2014 r. poz. 2298), **Zarząd Powiatu w Kołobrzegu uchwala, co następuje:**

§ 1. 1. Przedmiotem konsultacji z mieszkańcami powiatu kołobrzeskiego jest projekt Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022.

2. Celem przeprowadzenia konsultacji jest poznanie opinii, uwag i propozycji mieszkańców powiatu kołobrzeskiego w zakresie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022.

3. Zasięg przeprowadzonych konsultacji obejmuje teren powiatu kołobrzeskiego.

§ 2. Ustala się następujące formy przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami powiatu kołobrzeskiego w zakresie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022:

- a) opublikowanie na portalu informacyjnym i w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu projektu programu, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały,
- b) składanie opinii i uwag za pomocą poczty elektronicznej,
- c) składanie opinii i uwag drogą pocztową.

§ 3. Konsultacje w zakresie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022 będą przeprowadzone od 21 czerwca 2017 roku do 20 lipca 2017 roku.

§ 4. 1. Opinie, uwagi i propozycje złożone przez mieszkańców powiatu kołobrzeskiego w sprawie projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022 będą stanowiły dokumentację z przeprowadzonych konsultacji.

2. Z dokumentacji, o której mowa w ust. 1 sporządza się protokół oraz ustala się wyniki konsultacji.

3. Wyniki konsultacji, o których mowa w ust. 2 podaje się do publicznej wiadomości za pośrednictwem lokalnych środków masowego komunikowania.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu Powiatu w Kołobrzegu

Tomasz Tamborski

Członkowie Zarządu Powiatu:

Helena Rudzis-Gruchała

Danuta Bugaj

Andrzej Olichwiruk

Mirosław Tessikowski

POWIAT KOŁOBRZESKI

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 – 2022

Kołobrzeg 2017

Spis treści

I Wprowadzenie	5
II Diagnoza zjawiska niepełnosprawności w powiecie kołobrzeskim na tle kraju i województwa ...	7
II.1 Niepełnosprawność a rehabilitacja – zarys definicji	7
II.2 Struktura społeczno-demograficzna zjawiska niepełnosprawności w Polsce, województwie zachodniopomorskim i powiecie kołobrzeskim oraz dostępność środowiska dla osób niepełnosprawnych.....	10
II.3 Orzecznictwo w powiecie kołobrzeskim	13
II.4 Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy	16
II.4.1 Struktura bezrobocia w badanej grupie wiekowej	17
II.4.2 Podział niepełnosprawnych bezrobotnych ze względu na oddalenie od rynku pracy ..	18
II.4.3 Niepełnosprawni bezrobotni i poszukujący pracy	19
II.4.4 Osoby w szczególnej sytuacji rynku pracy	20
II.4.5 Niepełnosprawni długotrwale bezrobotni	21
II.4.6 Liczba kobiet niepełnosprawnych, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	23
II.4.7 Niepełnosprawni bezrobotni posiadający dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia	24
II.4.8 Osoby niepełnosprawne samotnie wychowujące dziecko	25
II.4.9 Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku	26
II.4.10 Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	27
II.4.11 Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	28
II.4.12 Funkcjonowanie zakładu aktywności zawodowej i zakładu pracy chronionej	29
II.5 Edukacja osób niepełnosprawnych.....	30
II.6 Profilaktyka i ochrona zdrowia.....	33
II.7 Wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych i ich rodzin.....	35
II.8 Problemy środowiska osób niepełnosprawnych w powiecie.....	44
III Analiza SWOT	46
IV Cele i zadania powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017 - 2022.....	49
IV.1 Cel operacyjny 1 - wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności	49
IV.2 Cel operacyjny 2 - zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji	51
IV.3 Cel operacyjny 3 - integracja społeczna i niezależność życiowa	52
IV.4 Cel operacyjny 4 - aktywizacja zawodowa	55
V Tabelaryczne szczegółowe zestawienie zadań	57
VI Finansowanie Programu	63
VII Monitorowanie i ocena realizacji Programu.....	64
VIII Zakończenie	65

I Wprowadzenie

Fundamentem działań na rzecz osób z niepełnosprawnością jest koncepcja, iż ludzie niepełnosprawni winni mieć dostęp i korzystać z takiego samego systemu edukacji, pracy, administracji i usług socjalnych, kultury i czasu wolnego jak inni obywatele. W systemie tym powinni natknąć się na wsparcie, dzięki któremu uzyskają godne uczestnictwo w życiu społecznym bez względu na ich szczególne potrzeby.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem, który służyć ma realizacji polityki społecznej. Według art. 35 a Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016r. poz. 2064, z późn. zm.) do zadań powiatu należy m.in. opracowywanie i realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Pogram ma za zadanie ułatwić realizację Powiatowi prowadzonej polityki dotyczącej zintegrowania osób niepełnosprawnych. Stawia sobie wobec tego za cel opracowanie działań zmierzających do wsparcia i tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju osób niepełnosprawnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki powiatu kołobrzeskiego, jego zasobów oraz dostępnych form wsparcia. Zamierzeniem Programu jest tworzenie społeczeństwa otwartego oraz dostępnego dla wszystkich, opartego na pojęciu prawa i poszanowania różnic indywidualnych. Obejmować będzie to zatem różne dziedziny, takie jak: budowa otwartego społeczeństwa i prawa dostępu do szeroko rozumianego otoczenia i przeciwdziałania marginalizacji.

Program jest dokumentem kierunkowym do skonkretyzowania i realizacji programów celowych działających dla osób niepełnosprawnych oraz do uzyskania środków finansowych pochodzących z instytucji takich jak Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych czy Unia Europejska.

Tworząc założenia programowe skupiono się na diagnozie zjawiska niepełnosprawności powiatu kołobrzeskiego pod względem demograficznym, możliwości edukacyjnych, rozwoju zawodowego, a także wsparcia społecznego i na tej podstawie opracowano cel strategiczny programu i cele operacyjne oraz kierunki działań.

Realizatorami Programu są :

1. Powiat Kołobrzeski
2. Gmina Miasto Kołobrzeg
3. Gmina Dygowo
4. Gmina Gościno
5. Gmina Kołobrzeg
6. Gmina Rymań
7. Gmina Siemyśl
8. Gmina Ustronie Morskie
9. NGO
10. jednostki organizacyjne gmin oraz powiatu kołobrzeskiego
11. osoby prawne
12. osoby fizyczne
13. wolontariusze.

II Diagnoza zjawiska niepełnosprawności w powiecie kołobrzeskim na tle kraju i województwa

ZJAWISKO I STRUKTURA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI NA PODSTAWIE SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNEJ ANALIZY PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

II.1 Niepełnosprawność a rehabilitacja – zarys definicji

Definicja niepełnosprawności jest bardzo płynna i nie daje się jasno sprecyzować. W życiu każdego człowieka pojawiają się momenty mniejszych lub większych możliwości, czy też ograniczeń fizycznych. To, co obecnie jest dla nas łatwo dostępne, za kilka lat może być barierą nie do pokonania. Pomijając dysfunkcje z powodów nieszczęśliwych wypadków, jest wiele przyczyn pogłębiania się wraz z wiekiem niepełnosprawności i dysfunkcji. Wbrew obiegowym opiniom, niepełnosprawność jest brakiem przystosowania funkcji danego organizmu do warunków, w jakich się znajduje.

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO):

„Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”.

Art. 2 pkt. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje **niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy**, a zgodnie z art. 1 w/w ustawy za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

1. o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki),
2. o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów,
3. o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Natomiast zgodnie z §1, pkt.1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2015, poz.1113)) uczniem niepełnosprawnym jest osoba niesłysząca, słabosłysząca, niewidoma, słabowidząca, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, i z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Etykietę "niepełnosprawny" możemy więc otrzymać w każdym momencie i na każdym etapie naszego życia.

Osoby niepełnosprawne można podzielić według różnych kryteriów, np.; według rodzaju niesprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła, stopnia niesprawności itp.

Biorąc za kryterium podziału rodzaj niesprawności, wyróżniamy:

1. Osoby z niepełnosprawnością sensoryczną – uszkodzenia narządów zmysłu, do których należą:
 - osoby niewidome i słabo widzące,
 - osoby niesłyszące i słabo słyszące.
2. Osoby z niesprawnością fizyczną, do których należą:
 - osoby z niepełnosprawnością motoryczną – z uszkodzeniem narządu ruchu,
 - osoby z przewlekłymi schorzeniami narządów wewnętrznych.
3. Osoby z niepełnosprawnością psychiczną, do których należą:
 - osoby z niesprawnością intelektualną,
 - osoby psychicznie chore z zaburzeniami osobowości i zachowania, osoby cierpiące na epilepsję – z zaburzeniami świadomości.
4. Osoby z niepełnosprawnością złożoną, dotknięte więcej niż jedną niepełnosprawnością wystąpić tu mogą połączenia różnych, wymienionych powyżej

niepełnosprawności, np. osoba niewidoma z umysłowym upośledzeniem, osoba z uszkodzonym narządem ruchu, z zaburzeniami psychicznymi itp.

Wszystkie osoby niepełnosprawne powinny być objęte rehabilitacją.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych zgodnie z art. 7 ust. 1 wymienionej ustawy oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja polega zatem na:

- przywróceniu sprawności uszkodzonych organów jednostki lub usprawnieniu jej funkcji,
- przygotowaniu jej do samodzielnego radzenia sobie w życiu codziennym,
- do korzystania z różnych form kształcenia,
- do wykonywania pracy,
- stwarzania w środowisku społecznym i otoczeniu fizycznym odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania tej jednostki.

Osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny wymagają szczególnego zainteresowania, a także różnych form wsparcia i opieki. Pokonywanie skutków niepełnosprawności z pewnością przyczyni się do osiągnięcia optymalnego poziomu życia przez osoby niepełnosprawne. Prowadzenie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest niezbędnym warunkiem wspomagającym zwiększenie aktywności tej części społeczności powiatu kołobrzeskiego. Wszelkie przedsięwzięcia służące rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych są nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków życia osób niepełnosprawnych.

II.2 Struktura społeczno-demograficzna zjawiska niepełnosprawności w Polsce, województwie zachodniopomorskim i powiecie kołobrzeskim oraz dostępność środowiska dla osób niepełnosprawnych

Ze względu na różne definicje niepełnosprawności oraz wielość systemów orzekających niepełnosprawność, a także brak spójnego systemu monitorującego ilość osób z niepełnosprawnością nie jest możliwe dokładne określenie liczby osób niepełnosprawnych w kraju i regionie.

W diagnozie wykorzystano głównie dane z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego 2011 r. (ostatniego opublikowanego spisu), który stanowi obecnie podstawowe źródło informacji na temat możliwie pełnej zbiorowości osób z niepełnosprawnościami w Polsce.

W przeprowadzonym NSP zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie podstawowe grupy:

1. osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
2. osoby niepełnosprawne biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

W trakcie prowadzonego spisu **12,2% ludności województwa zachodniopomorskiego zadeklarowało ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności, podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadało ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych (210,1 tys. osób).**

W stosunku do roku 2002 (rok poprzedniego NSP) wartość ta jest o 1,5 pkt. proc. niższa (13,7%). Odsetek osób deklarujących niepełnosprawność w województwie nie odbiegał w 2011 r. od poziomu krajowego (**w przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba osób niepełnosprawnych w woj. zachodniopomorskim wynosiła 121,9**), ale charakteryzował się mniejszym niż średnio w kraju spadkiem w stosunku do 2002 r. (o 1,5 pkt. proc. wobec 2,1 pkt. proc.). Spadek ogólnej liczby osób niepełnosprawnych jest wypadkową zmian w poszczególnych kategoriach niepełnosprawności. W okresie międzyspisowym odnotowano zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych prawnie, przy wzroście liczby

osób niepełnosprawnych tylko biologicznie we wszystkich analizowanych grupach ludności.

Według wyników Europejskiego Ankietowego Badania Zdrowia (EHIS), zrealizowanego przez Główny Urząd Statystyczny, w 2014 r. województwo zachodniopomorskie było trzecim, po woj. lubuskim i łódzkim, regionem w kraju pod względem częstotliwości występowania niepełnosprawności - dotyka ona blisko co szóstego mieszkańca województwa. Powyższe dane pozwalają więc sądzić, że obecnie problem ten może występować częściej niż wskazuje NSP z 2011 r.

Badanie EHIS daje również wiedzę o częstotliwości występowania u osób niepełnosprawnych poszczególnych rodzajów schorzeń. Z zebranych przez GUS danych wynika, że w skali kraju ON najczęściej borykają się z uszkodzeniami i chorobami narządu ruchu - stwierdzone przez 59% respondentów, w następnej kolejności - schorzeniami układu krążenia (47%), schorzeniami neurologicznymi (38%), uszkodzeniami i chorobami narządu wzroku (ponad 35%), słuchu (19%) oraz schorzeniami psychicznymi (11%).

Spśród całkowitej liczby osób niepełnosprawnych w województwie zachodniopomorskim, wskazanej w NSP, 69% stanowiły osoby legitymujące się aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności, a 31% to osoby niepełnosprawne biologicznie.

Warto zauważyć, że w podziale całkowitej liczby osób niepełnosprawnych oraz niepełnosprawnych prawnie ze względu na płeć występuje jedynie lekka różnica pomiędzy wartościami z przewagą liczby kobiet (maksymalna różnica to 6 pkt. proc.), natomiast w kategorii niepełnosprawności biologicznej różnica ta jest o wiele bardziej widoczna - 59% kobiet w stosunku do 41% mężczyzn. W odniesieniu do struktury wiekowej osób niepełnosprawnych, częstość występowania niepełnosprawności wśród osób do 15 roku życia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2011 r. na Pomorzu Zachodnim wynosiła 25,9 osób, zaś w kraju 21,9 osób. Znacząco wyższe wskaźniki niepełnosprawności obserwuje się wśród osób powyżej 15 roku życia, które w 2011 r. wynosiły odpowiednio 94 osoby na 1000 mieszkańców w woj. zachodniopomorskim i 91,6 osób na 1000 mieszkańców w kraju.

Analizując strukturę osób niepełnosprawnych w województwie w podziale na wiek ekonomiczny oraz płeć należy stwierdzić, że **najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym łącznie 92,6 tys. osób, z definitywną przewagą liczby kobiet.**

Druga pod względem liczebności grupa (77,4 tys.) to osoby w wieku produkcyjnym tzw. niemobilnym, czyli takie, które nie są już chętne do zmiany miejsca pracy, doksztalcania a wszelkie zmiany w obszarze życia zawodowego sprawiają im trudność - w tym przypadku mamy do czynienia ze zdecydowaną przewagą liczby mężczyzn.

Natężenie zjawiska niepełnosprawności w poszczególnych powiatach regionu jest zróżnicowane - **w powiecie kołobrzeskim wskaźnik 2011 r. spadł w stosunku do 2002 r. i wynosił 94,2 osoby niepełnosprawne na 1000 mieszkańców w powiecie kołobrzeskim.**

W podziale na miasto i wieś **znacznie częściej niepełnosprawność dotyka mieszkańców miast niż wsi województwa zachodniopomorskiego.** W regionie na 1000 mieszkańców miast przypadało średnio 127 osób niepełnosprawnych (w 2002r. 132 osoby), zaś na 1000 mieszkańców wsi średnio 111 osób to niepełnosprawni (w 2002r. 150 osób).

Taka tendencja jest również na terenie powiatu kołobrzeskiego tzn. większy odsetek osób niepełnosprawnych jest na terenie miasta Kołobrzeg niż na terenie gmin wiejskich.

Liczba osób w powiecie kołobrzeskim wg danych GUS - stan na 2016 rok - wynosiła ogółem 79 516 osób. Dla porównania liczba osób w powiecie kołobrzeskim wg danych GUS stan na 2015 rok wynosiła ogółem 79 567 osób. **Wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej w powiecie wśród osób w wieku powyżej 15 lat – wg GUS wynosił w 2016 r. 6,45%** co szacunkowo daje liczbę 5 129 osób, **a wśród dzieci w wieku 0-14 lat 2,23%** - co szacunkowo daje liczbę 1 773 osoby.

II.3 Orzecznictwo w powiecie kołobrzeskim

W 2016 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu wydał 1.026 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:

- 914 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych dla osób powyżej 16 r. ż.,
- 112 orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla dzieci poniżej 16 r. ż.

Dla porównania w roku 2015 wydano ogółem 1 157 orzeczeń, czyli o 131 więcej niż w 2016 r., w tym:

- 1 025 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osób po 16 roku życia,
- 132 orzeczenia o niepełnosprawności osób do 16 roku życia.

Sytuacja ta świadczyć może o wzroście liczby osób niepełnosprawnych z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością w powiecie kołobrzeskim.

Poniżej w sposób tabelaryczny ujęto ilość wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu w 2015 i 2016 roku według stopnia oraz przyczyn niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.

Tabela 1: Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn i stopnia niepełnosprawności dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w latach 2015 i 2016.

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	2015 rok				2016 rok			
		Stopnie niepełnosprawności			razem	Stopnie niepełnosprawności			razem
		znaczny	umiarkowany	lekki		znaczny	umiarkowany	lekki	
1.	Upośledzenie umysłowe	5	10	2	17	6	12	2	20
2.	Choroby psychiczne	35	74	40	149	15	54	54	123
3.	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	2	7	38	47	4	10	30	44
4.	Choroby narządu wzroku	2	11	8	21	6	14	6	26
5.	Upośledzenia narządu ruchu	40	125	100	265	20	79	119	218
6.	Epilepsja	0	3	7	10	0	2	2	4
7.	Choroby układów oddechowego i krążenia	44	69	26	139	35	64	14	113
8.	Choroby układu pokarmowego	22	19	8	49	25	22	6	53
9.	Choroby układu moczowo-płciowego	22	45	10	77	35	26	16	77
10.	Choroby neurologiczne	88	56	18	162	67	64	12	143
11.	Inne	25	48	13	86	26	50	13	89
12.	Całościowe zaburzenia rozwojowe	2	1	0	3	1	3	0	4
	Razem	287	468	270	1025	240	400	274	914

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu

Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że najwięcej orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia, zarówno w 2015 jak i 2016 roku, zostało wydanych ze względu na dysfunkcje narządu ruchu, choroby neurologiczne, choroby psychiczne, choroby układu oddechowego i krążenia. Osoby te potrzebują najwięcej wsparcia i opieki. Z przeanalizowanych danych wynika, że najwięcej orzeczeń wydawano z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Ilość wydanych w 2015 i 2016 roku przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności osób przed 16 rokiem życia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2: Liczba wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	2015 rok	2016 rok
1.	Upośledzenie umysłowe	12	10
2.	Choroby psychiczne	18	9
3.	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	8	5
4.	Choroby narządu wzroku	6	4
5.	Upośledzenia narządu ruchu	15	7
6.	Epilepsja	5	3
7.	Choroby układów oddechowego i krążenia	10	7
8.	Choroby układu pokarmowego	3	6
9.	Choroby układu moczowo-płciowego	3	2
10.	Choroby neurologiczne	15	14
11.	Inne	18	28
12.	Całościowe zaburzenia rozwojowe	19	17
	Razem	132	112

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu

Z pozyskanych danych wynika, że u osób niepełnosprawnych przez 16 rokiem, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności najwięcej orzeczeń wydał ze względu na inne schorzenia, całościowe zaburzenia rozwojowe, choroby psychiczne, choroby neurologiczne i inne przyczyny niepełnosprawności.

II.4 Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy

Praca dla wszystkich ludzi jest ważnym składnikiem życia – szczególną rolę odgrywa jednak w życiu osób niepełnosprawnych. Jak pisze wybitny polski psycholog prof. R. Ossowski: „Praca jest wartością, która umożliwia jednostce pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Zapewnia jej materialne warunki egzystencji, określa rolę i status w ramach organizacji społecznej. Należy podkreślić, że praca oprócz funkcji ekonomicznej spełnia też wiele innych – jest warunkiem, okazją lub sposobem realizacji wielu potrzeb pozaekonomicznych. Coraz częściej w przypadku choroby i niepełnosprawności dostrzega się znaczenie pracy jako elementu rehabilitacji społecznej” (R. Ossowski, Teoretyczne i praktyczne podstawy rehabilitacji, WUWSP w Bydgoszczy, Bydgoszcz 1991, s. 321).

Podjmując pracę, osoby niepełnosprawne mają większe szanse na wejście w relacje z otoczeniem. Zyskują możliwość zdobycia kompetencji społecznych, przełamania obaw przed kontaktem z innymi oraz uczenia się utrzymywania tego kontaktu. Osoby niepełnosprawne dzięki pracy nie pozostają ze swoimi problemami same w domu. Co bardzo istotne, budują też zdrową samoocenę, która daje im siłę do samodzielnego stawiania czoła trudnościom. Osoby niepełnosprawne nie mają takich samych szans na zatrudnienie jak osoby sprawne. Może to wynikać zarówno z mniejszej wydajności, jak i niemożności pracy na wszystkich stanowiskach pracy (bez ich odpowiedniego dostosowania).

Na dzień 03.02.2017 r. w bazie danych systemu Syriusz Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu status osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności posiadały 132 osoby. Ze wszystkich osób zarejestrowanych w tut. urzędzie wyodrębnić należy 16 osób posiadających status poszukującego pracy (6 kobiet i 10 mężczyzn). W niniejszej analizie skupiono uwagę na osobach posiadających status osoby bezrobotnej i to tej grupy dotyczyć będzie poniższe badanie (z wyjątkiem podziału niepełnosprawnych ze względu na stopień niepełnosprawności, który dotyczy zarówno bezrobotnych jak i poszukujących pracy).

II.4.1 Struktura bezrobocia w badanej grupie wiekowej

Płeć jest jedną z kluczowych cech stosowanych w analizie rynku pracy. Wiele zjawisk przedstawionych jest w podziale na mężczyzn i kobiety. Także indywidualne możliwości oraz decyzje osób poszukujących pracy są uzależnione od płci, dlatego w niniejszej analizie płeć jest głównym wskaźnikiem, który zastosowano.

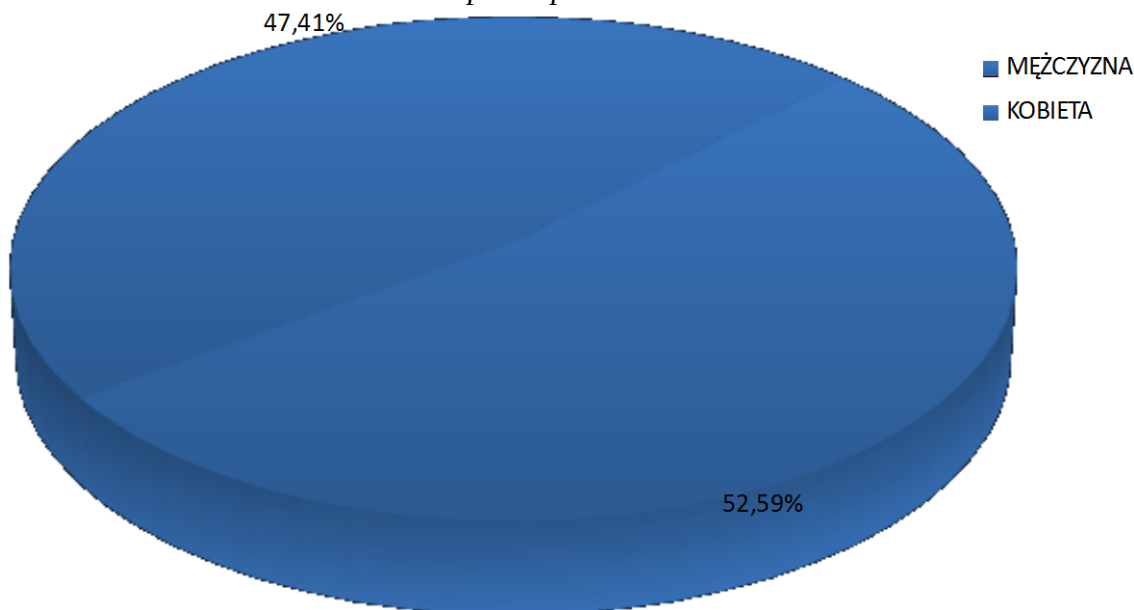
Jak wynika z analizy poniższych danych to mężczyźni przeważają w ogólnej liczbie bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Tabela 3: Liczba bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zarejestrowanych w PUP Kołobrzeg w podziale na płeć

Płeć	Kobieta	Mężczyzna
Liczba osób	55	61

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 1: Procentowy udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.2 Podział niepełnosprawnych bezrobotnych ze względu na oddalenie od rynku pracy

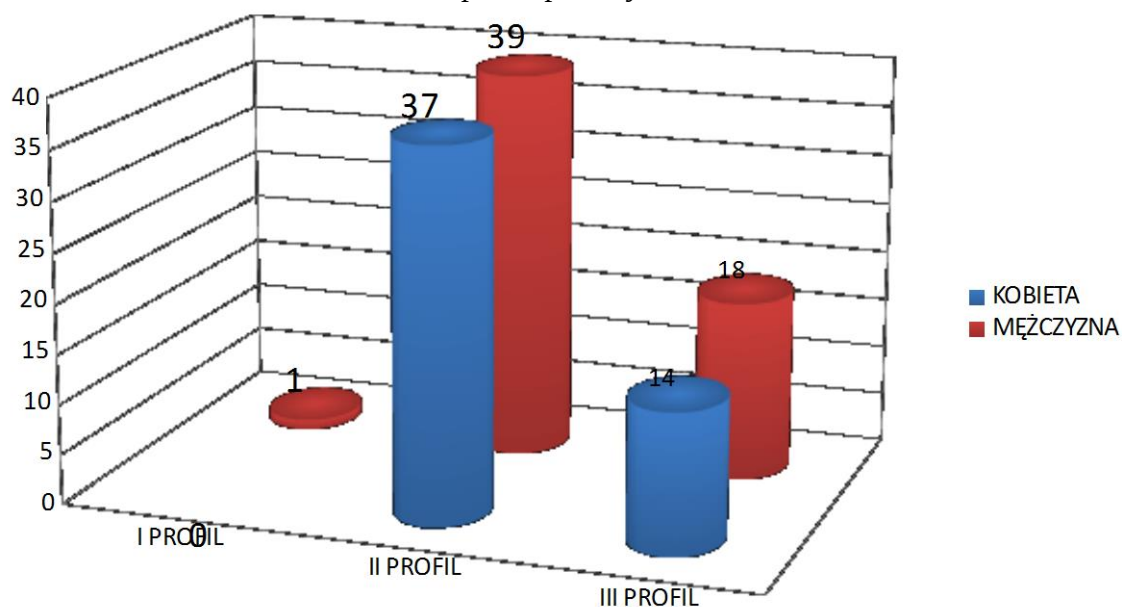
Zgodnie z art. 33 ust 2c ustawy z dn. 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2016 poz. 645 z późn. zm.) niezwłocznie po zarejestrowaniu, bezrobotnym ustanawia się jeden z trzech profil pomocy. W dniu generowania danych 7 osobom nie ustalono jeszcze żadnego profilu pomocy.

Tabela 4: Ustalony profil pomocy zarejestrowanych niepełnosprawnych

Ustalony profil pomocy	Kobieta	Mężczyzna
I profil	0	1
II profil	37	39
III profil	14	18
Suma	55	61

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 2: Ustalony profil pomocy zarejestrowanych niepełnosprawnych

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.3 Niepełnosprawni bezrobotni i poszukujący pracy

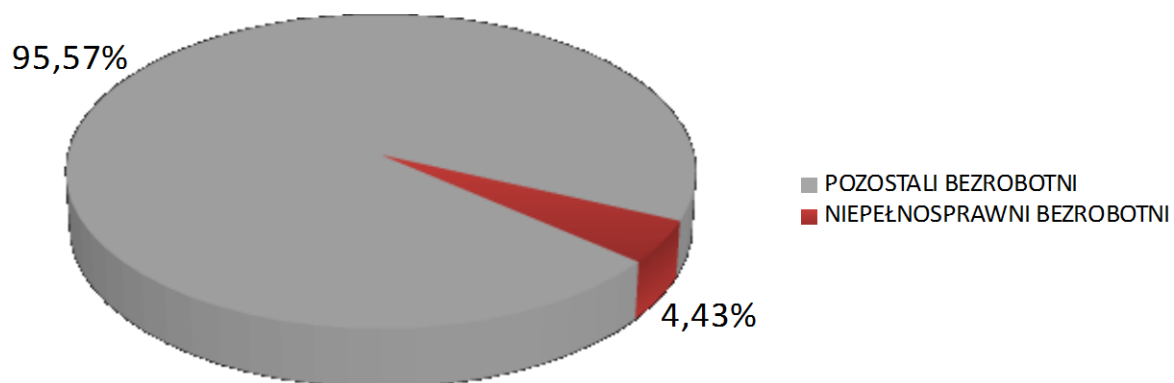
Osoby niepełnosprawne stanowią niewielki odsetek w stosunku do wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy.

Tabela 5: Stopień niepełnosprawności

Stopień niepełnosprawności	Kobieta	Mężczyzna
Znaczny	2	2
Umiarkowany	14	10
Lekki	46	58
Suma	62	70

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 3: Niepełnosprawni bezrobotni

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.4 Osoby w szczególnej sytuacji rynku pracy

Zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osobami w szczególnej sytuacji na rynku pracy są przede wszystkim: bezrobotni do 30 roku życia, długotrwale bezrobotni, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej, bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia, bezrobotni niepełnosprawni. W związku z powyższym cała badana grupa bezrobotnych znajduje się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

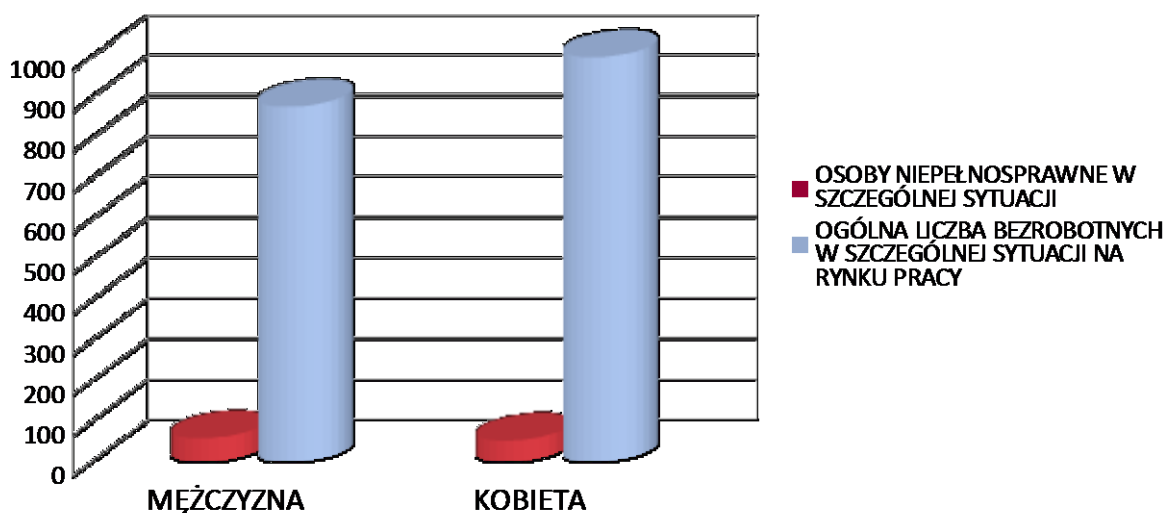
Tabela 6: Stosunek niepełnosprawnych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy do wszystkich bezrobotnych w badanej grupie

Płeć	Kobieta	Mężczyzna
Osoby w szczególnej sytuacji	55	61
Ogólna liczba bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy	1 073	878

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

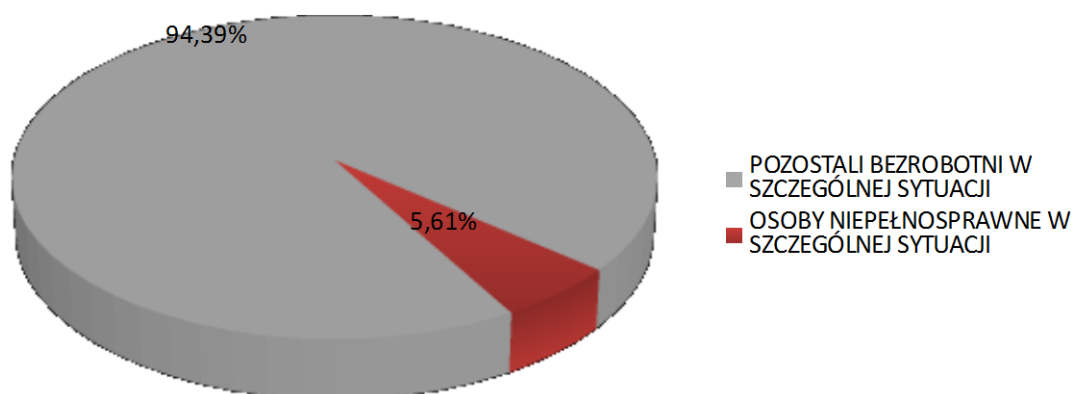
Rysunek 4: Stosunek niepełnosprawnych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy do wszystkich bezrobotnych w badanej grupie

niepełnosprawnych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy do wszystkich bezrobotnych

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 5: Odsetek niepełnosprawnych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy do wszystkich bezrobotnych w badanej grupie

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.5 Niepełnosprawni długotrwale bezrobotni

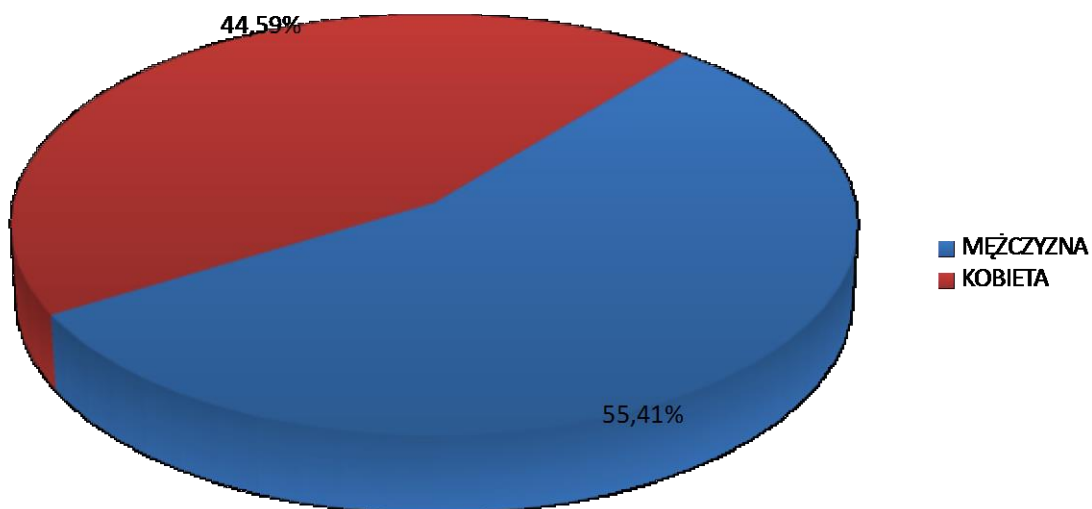
Z analizy struktury niepełnosprawnych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy wynika, że mężczyźni dłużej pozostają bezrobotni. Bezrobotni mężczyźni zdecydowanie dominują w najdłuższym okresie czasu pozostawania bez pracy i stanowią 55%. Niepełnosprawne kobiety natomiast w krótszych przedziałach czasu pozostawały w rejestrze powiatowego urzędu pracy.

Tabela 7: Osoby niepełnosprawne długotrwale bezrobotne w podziale ze względu na płeć

Płeć	Kobieta	Mężczyzna
Niepełnosprawni długotrwale bezrobotni	33	41

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

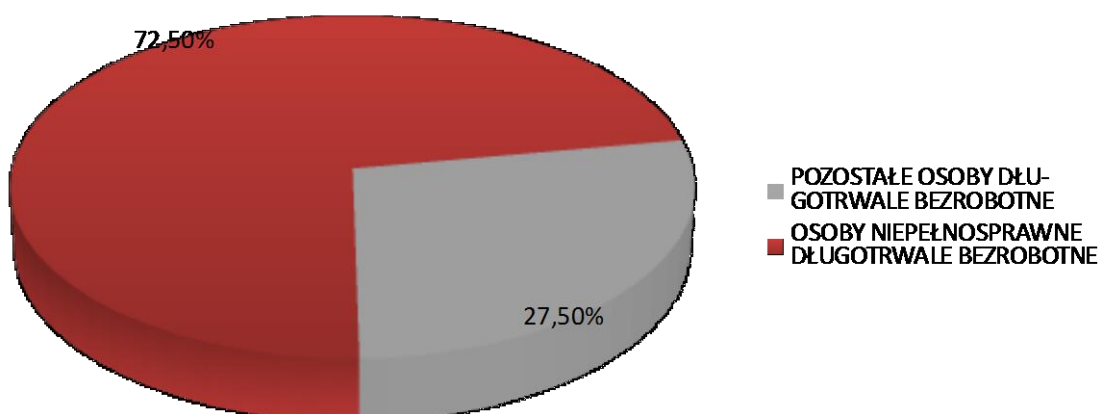
Rysunek 6: Odsetek niepełnosprawnych osób długotrwale bezrobotnych w podziale ze względu na płeć

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kolobrzegu

Udział niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie długotrwale bezrobotnych w zależności od czasu pozostawania w ewidencji przedstawia poniższy wykres:

Rysunek 7: Odsetek niepełnosprawnych osób długotrwale bezrobotnych

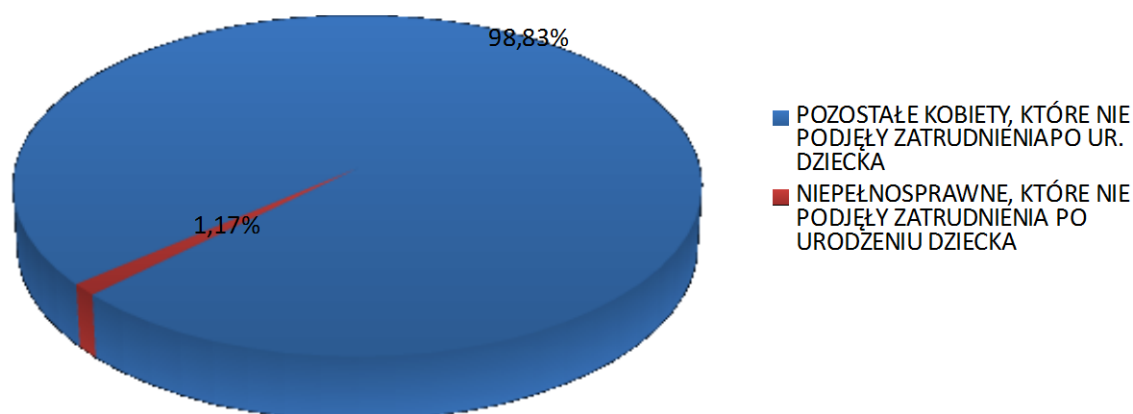
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kolobrzegu

II.4.6 Liczba kobiet niepełnosprawnych, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka

Cztery kobiety po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia. Ww. kobiety stanowią 1,18% wszystkich kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka.

Rysunek 8: Liczba niepełnosprawnych kobiet, która nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka

res 9: Liczba niepełnosprawnych kobiet, która nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka

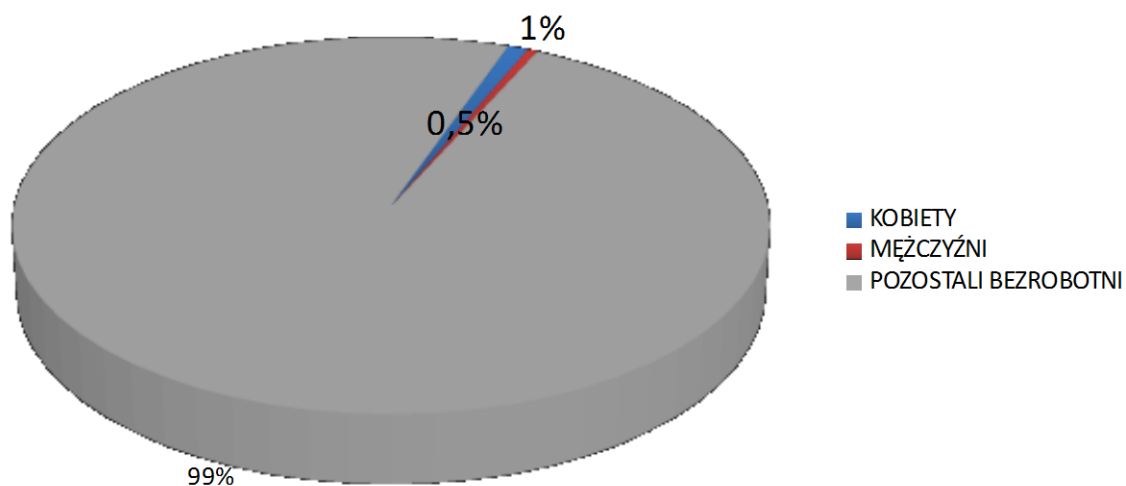

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.7 Niepełnosprawni bezrobotni posiadający dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia

W analizowanej grupie bezrobotnych odsetek niepełnosprawnych, którzy posiadają dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia jest marginalny, liczy zaledwie 5 osób.

Rysunek 9: Niepełnosprawni bezrobotni posiadający dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.8 Osoby niepełnosprawne samotnie wychowujące dziecko

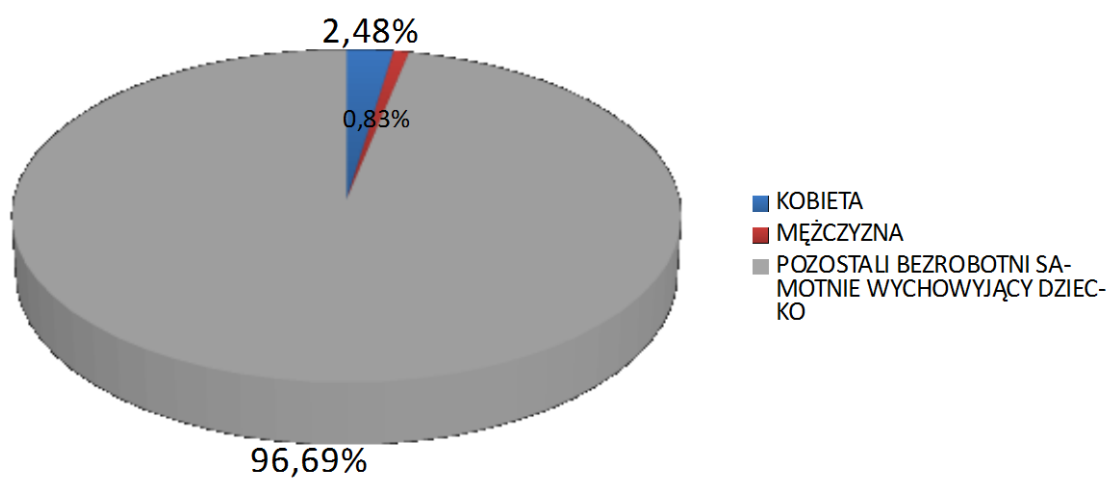
Osoby niepełnosprawne samotnie wychowujące dzieci do 18 roku życia stanowią zaledwie 3% ogółu bezrobotnych samotnie wychowujących dziecko do 18 roku życia zarejestrowanych w tut. Urzędzie.

Tabela 8: Osoby niepełnosprawne samotnie wychowujące dziecko do 18 roku życia

Płeć	Kobieta	Mężczyzna
Liczba osób	9	3

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 10: Osoby niepełnosprawne samotnie wychowujące dziecko do 18 roku życia

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.9 Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku

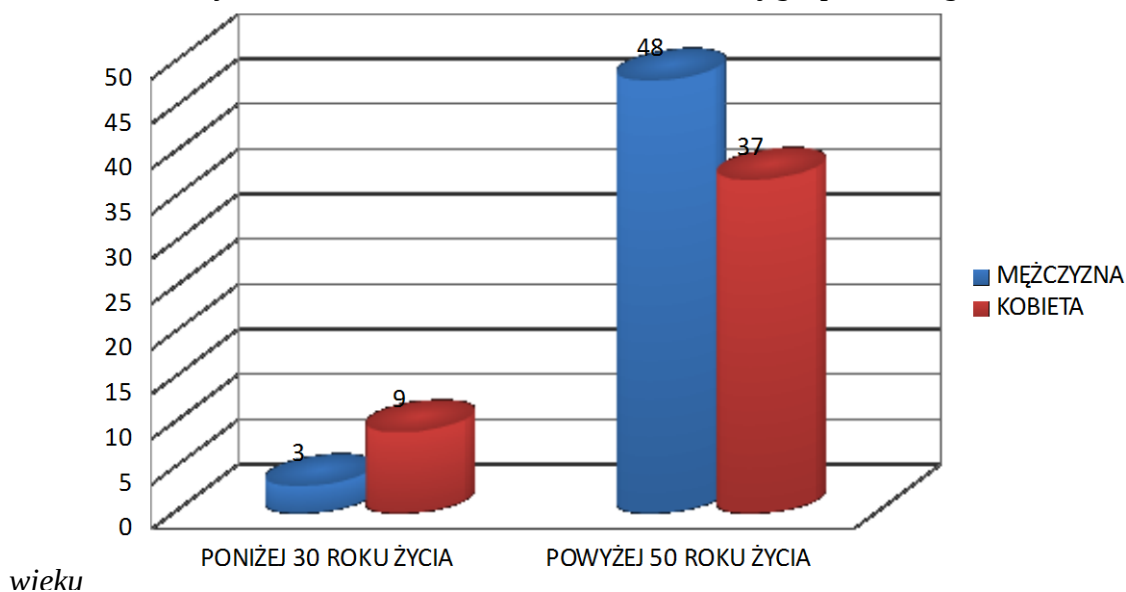
Najbardziej liczny przedział niepełnosprawnych osób bezrobotnych kobiet i mężczyzn stanowią bezrobotni powyżej 50 roku życia i wynoszą 90% wszystkich osób niepełnosprawnych, natomiast 6% stanowią bezrobotni pomiędzy 30 a 50 rokiem życia, zaś 4% stanowią bezrobotni poniżej 30 roku życia.

Tabela 9: Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku

Wiek	Poniżej 30 roku życia	Powyżej 50 roku życia
Kobieta	9	37
Mężczyzna	3	48
Suma	12	85

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 11: Struktura bezrobocia w badanej grupie według

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.10 Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych

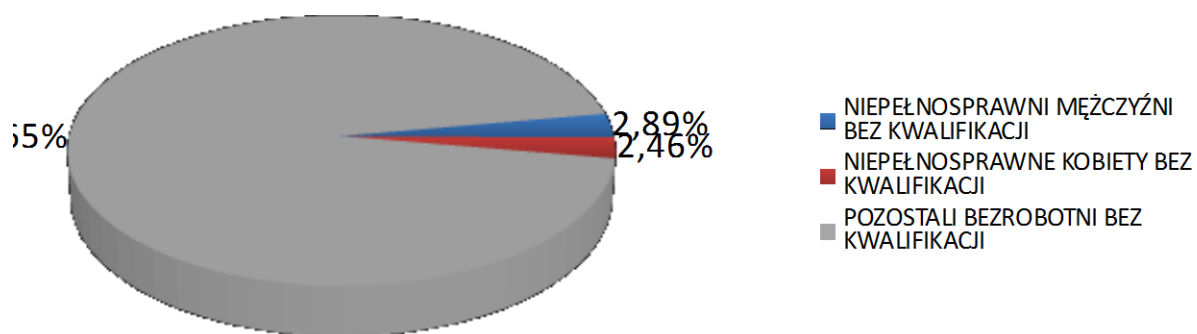
Wśród wszystkich bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji zawodowych zaledwie 2% kobiet i 3% mężczyzn niepełnosprawnych nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych.

Tabela 10: Liczba niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn bez kwalifikacji

Płeć	Kobieta	Mężczyzna
Liczba osób	17	20

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 12: Stosunek niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn bez kwalifikacji do pozostałych niepełnosprawnych bezrobotnych

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

II.4.11 Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego

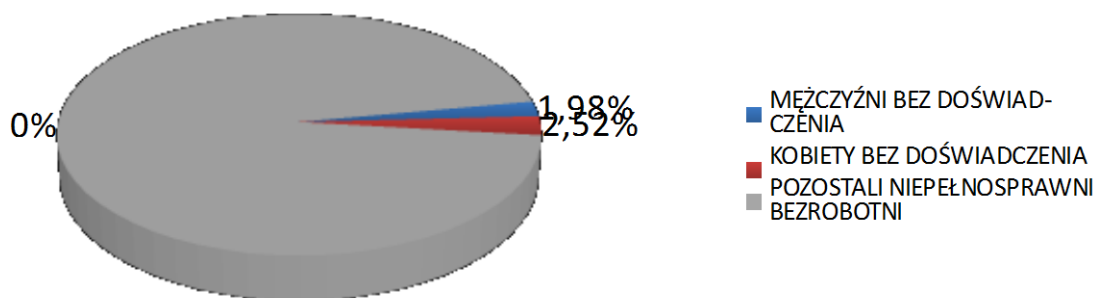
Wśród osób niepełnosprawnych 3% kobiet i 2% mężczyzn nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych w stosunku do ogółu bezrobotnych nieposiadających doświadczenia zawodowego.

Tabela 11: Liczba niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn bez doświadczenia zawodowego

Płeć	Kobieta	Mężczyzna
Liczba osób	14	11

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 13: Stosunek niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn bez doświadczenia zawodowego do pozostałych niepełnosprawnych bezrobotnych bez doświadczenia

Reasumując powyższą analizę, najliczniejszą grupę stanowią mężczyźni po 50 roku życia, którzy znajdują się w II profilu pomocy (tzn. że osoby te wykazują chęć podjęcia pracy aczkolwiek należy je wesprzeć odpowiednią formą pomocy). Zdecydowana większość zarówno kobiet jak i mężczyzn posiada lekki stopień niepełnosprawności. Udział osób długotrwale bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zarejestrowanych w tut. urzędzie w stosunku do ogólnej liczby długotrwale bezrobotnych wynosi aż 73%. Świadczy to o tym, że osobom niepełnosprawnym szczególnie trudno wyjść jest z długotrwałego bezrobocia.

II.4.12 Funkcjonowanie zakładu aktywności zawodowej i zakładu pracy chronionej

Ważnym elementem powiatowego rynku pracy dla osób niepełnosprawnych jest funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej i dwóch Zakładów Pracy Chronionej.

W ZAZ prowadzonym przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną znajduje zatrudnienie 48 osób niepełnosprawnych, natomiast ZPCh dają zatrudnienie 41 osobom niepełnosprawnym.

Funkcjonujące ZPCh na terenie powiatu kołobrzeskiego:

1. P.U.Tur.-Reh."Wodnik" H i M Rudniccy sp. j. Ustronie Morskie (15 osób)
2. P.P.U.H. "RASEL" T. I B. Lewandowscy sp. j. Dygowo (16 osób)

Dodatkowo na terenie powiatu ma swoje przedstawicielstwo ZPCh z Koszalina:

1. Unia sp. z o.o. Koszalin

II.5 Edukacja osób niepełnosprawnych

Standaryzowanie szans jest procesem, poprzez który zróżnicowane systemy i instytucje występujące w społeczeństwie i środowisku stają się powszechnie dostępne dla wszystkich, w tym również dla osób niepełnosprawnych. Z racji tego, że Ustawa Zasadnicza przewiduje szereg praw dla osób niepełnosprawnych, gwarantuje ona takie samo prawo do edukacji tym osobom, równomiernie jak pozostałym obywatelom. Konstytucja zetem umożliwia osobom z niepełnosprawnością kształcenie się jak i doksztalcanie na każdym etapie życia. Kluczowa bariera w kształceniu osób z niepełnosprawnością spoczywa w świadomości kierownictwa i kadr placówek oświatowych. Inne występujące bariery są pluralistyczne dla wszystkich grup niepełnosprawności.

W procesie kompleksowej rehabilitacji i standaryzacji szans fundamentalne znaczenie ma zapewnienie niepełnosprawnym dorosłym jak i niepełnosprawnym dzieciom oraz młodzieży warunków edukacji na takim samym poziomie, z jakiego korzystają ich pełnosprawni rówieśnicy.

Podstawową dziedziną aktywności społecznej dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 18 lat jest zdobywanie wiedzy. Brak udziału w tym procesie osób niepełnosprawnych skazują je już na początku swojego życia na wykluczenie z życia społecznego. Dlatego też bardzo ważne jest tworzenie warunków nauki osobom niepełnosprawnym równoważnych z pełnosprawnymi rówieśnikami, aby móc zapewnić możliwość osiągnięcia uczestnictwa pełnego w życiu zarówno społecznym jak i gospodarczym. Dzięki takiej polityce ds. osób niepełnosprawnych wpłynąć można na pozytywne kreowanie świadomości społecznej dotyczącej zrozumienia problemów osób niepełnosprawnych. Synchronizacja edukacyjnych szans osób niepełnosprawnych jest podstawą dla ich uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym. Kontynuacją takiej polityki jest propagowanie powstawania klas i oddziałów przedszkolnych o charakterze integracyjnym, tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa specjalnego w powiecie kołobrzeskim, umożliwienie uzupełniania wykształcenia osobom niepełnosprawnym, które z przyczyn różnych pozostają poza systemem edukacji oraz dążenie do wsparcia finansowego kształcących się dzieci i młodzieży, likwidacja barier prawnych, finansowych, komunikacyjnych, technicznych czy też architektonicznych w placówkach oświatowych, objęcie opieką pedagogiczną i psychologiczną dzieci i młodzież niepełnosprawną wraz z rodzicami i opiekunami. Na terenie powiatu kołobrzeskiego funkcjonuje 17 szkół podstawowych i 11 gimnazjalnych, w tym 3 z oddziałami integracyjnymi, w których uczy się łącznie 158 uczniów niepełnosprawnych.

Wykaz szkół i ilości oddziałów integracyjnych oraz uczących się w nich dzieci i młodzieży w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12: Ilość uczniów niepełnosprawnych w szkołach podstawowych i przedszkolach w poszczególnych gminach powiatu kołobrzesckiego wg stanu na 1.09.2016 r.

Lp.	Gmina	Ilość szkół	Ilość oddziałów integracyjnych	Ilość osób niepełnosprawnych
1.	Miasto Kołobrzeg	7 Przedszkoli 1 Oddział przedszkolny	1 oddział przedszkolny wczesnego wspomagania dla dzieci autystycznych przy Szkole Podstawowej nr 5	31
		6 Szkół podstawowych	12 w Szkole Podstawowej nr 5	69
		4 Gimnazja	5 w Gimnazjum nr 1	27
2.	Dygowo	Zespół Szkół w Dygowie (szkoła podstawowa, gimnazjum)	brak	SP – 2 osoby Gimnazjum – 4 osoby
		Zespół Szkół we Wrzosowie (szkoła podstawowa, gimnazjum)	brak	SP – 4 osoby Gimnazjum -1 osoby
		Szkoła Podstawowa w Czerninie	brak	5 osoby
3.	Gmina Kołobrzeg	Szkoły podstawowe – 1 w Dźwirzynie, ZS w Drzonowie – 1(szkoła podstawowa, gimnazjum)	brak	brak danych
4.	Gmina Rymań	Szkoła Podstawowa w Rymaniu z Filiami w Dębicy, Drozdowie, Starninie)	brak	SP - 3 osoby
		Gimnazjum w Rymaniu		Przedszkole – 1 osoba
		Przedszkole		
5.	Gmina Siemysł	Zespół Szkół w Siemysłu (szkoła podstawowa, gimnazjum)	brak	0
		Szkoła Podstawowa w Charzynie	brak	0
6.	Gmina Ustronie Morskie	Zespół Szkół w Ustroniu Morskim (szkoła podstawowa, gimnazjum)	brak	SP - 1 osoba Gimnazjum- 1 osoba
		Przedszkole		Przedszkole – 3 osoby
7.	Gmina Gościno	Szkoła Podstawowa w Robuniu	brak	0
		Gimnazjum w Gościnie	brak	4 osoby
		Zespół Szkół w Gościnie (szkoła podstawowa, przedszkole)	SP – 1	SP – 2 osoby
RAZEM				158 osób

Źródło: Informacja z Gmin

Powiat kołobrzeski zapewnia edukację dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej przede wszystkim w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym „Okruszek”, Ośrodku Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym, a także w szkołach ponadgimnazjalnych.

Tabela 13: Ilość uczniów niepełnosprawnych w szkołach prowadzonych przez Powiat Kołobrzeski wg stanu na 1.09.2016 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Ilość niepełnosprawnych uczniów
1.	Zespół Szkół Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Kołobrzegu	4
2.	Zespół Szkół Nr 2 im. Bolesława III Krzywoustego w Kołobrzegu	42
3.	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Mikołaja Kopernika w Kołobrzegu	1
4.	Zespół Szkół im. Macieja Rataja w Gościnie	1
5.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Hotelarskich im. Emilii Gierczak w Kołobrzegu	11
6.	Zespół Szkół Morskich im. Polskich Rybaków i Marynarzy w Kołobrzegu	2
7.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy „Okruszek” w Kołobrzegu	59
8.	Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Kołobrzegu	21
	Razem	141

Źródło: Wydział Edukacji i Kultury Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu

W ramach realizacji programu „Aktywny Samorząd” z dofinansowań **w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym** skorzystało w 2016 r. 12 osób, z których 2 pobierały naukę na uczelni z siedzibą w Kołobrzegu.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna w zakresie edukacji diagnozowana oraz orzekana jest przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kołobrzegu w ramach realizacji zadania „Diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości, zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży” oraz „Orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego, o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych lub indywidualnych, o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, oraz opiniowanie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka”.

Dodatkowo Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna prowadzi również zajęcia dla nauczycieli pracujących z niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą.

II.6 Profilaktyka i ochrona zdrowia

Skuteczna pomoc medyczna, jest jednym z wstępnych warunków równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Jednakże o skuteczności pomocy medycznej dla osób niepełnosprawnych wyrokuje szereg czynników takich jak: wczesne wykrycie, zdiagnozowanie i leczenie uszkodzeń zdrowia, uczestnictwo w tym procesie poza personelem medycznym psychologów, pedagogów oraz pracowników socjalnych, zaopatrzenie w odpowiednie przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, włączenie w pomoc medyczną same osoby niepełnosprawne i ich rodziny, redukcja i eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność, a także szeroko rozumiana profilaktyka.

Powiat Kołobrzeski ze względu na swe geograficzne usytuowanie dysponuje bogatą bazą służącą rehabilitacji.

Ilość ogólnodostępnych basenów, w tym przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością narządu ruchu, rodzajów stosowanych zabiegów balneologicznych, fizykalnych i dobrze wyposażona w sprzęt baza do kinezyterapii stanowią niewątpliwy atrybut powiatu.

Fakt, że na terenie powiatu funkcjonuje regionalny szpital świadczący podstawowe usługi lecznicze i część specjalistycznych usług ma pozytywny wpływ na ocenę zasobów leczniczych powiatu.

Jednakże największą przeszkodą jest w dużej części ciągle zbyt mała dostępność do wczesnej diagnozy i rehabilitacji (reguluje NFZ) co stanowi ważny czynnik wpływający na rodzaj oraz zakres niepełnosprawności. Ważna wobec tego faktu staje się profilaktyka, która w dużej mierze wiąże się z wiedzą społeczeństwa nt. czynników wpływających na rozwój chorób i powstawanie niepełnosprawności.

Dużą rolę we wczesnej diagnostyce i przeciwdziałaniu rozwojowi niepełnosprawności odgrywa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kołobrzegu, która prowadzi przesiewowe badania słuchu programem „Słyszę”, przesiewowe badania wzroku programem „Widzę” oraz przesiewowe badania mowy. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna zapewnia również szereg terapii indywidualnych i grupowych kierowanych do dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością jak również przeciwdziałających niepełnosprawności lub ograniczających jej skutki tj. np. terapia psychologiczna w zaburzeniach lękowych, depresji, nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD), stresie pourazowym, w problemach suicydalnych (próby samobójcze, zachowania autodestrukcyjne), terapia logopedyczna - usuwanie zakłóceń procesu porozumiewania się,

terapia zaburzeń mowy - wyrównywanie opóźnień rozwoju mowy, wypracowanie odpowiedniego poziomu sprawności językowej, Terapia NDT Bobath dla dzieci, Wczesne Wspomaganie Rozwoju małego dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do chwili podjęcia nauki w szkole, terapia procesów Integracji Sensorycznej oraz terapię EEG Biofeedback.

Na uwagę zasługuje również fakt udziału organizacji pozarządowych w ochronie i promocji zdrowia poprzez coroczne uczestniczenie w realizacji zadań zlecanych przez Powiat Kołobrzeski w zakresie m.in. krwiodawstwa, profilaktyki wysiękowego zapalenia ucha środkowego dzieci w wieku wczesnoszkolnym, edukacji i rehabilitacji raka piersi, edukacji w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Tabela 14: Zestawienie dotacji na realizację zadań z zakresu ochrony i promocji zdrowia przez organizacje pozarządowe w 2016 r.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Kwota udzielonej dotacji (w zł)	Nazwa zadania
1.	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Kołobrzegu	6 000,00	Ochrona i promocja zdrowia – programy edukacyjne
2.	Kołobrzeskie Stowarzyszenie Otolaryngologiczne	4 500,00	Profilaktyka wysiękowego zapalenia ucha środkowego dzieci w wieku wczesnoszkolnym
3.	Stowarzyszenie AMAZONEK	4 500,00	Edukacja i rehabilitacja kontra rak piersi
4.	Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej Oraz Ich Rodzin i Przyjaciół FENIKS	3 000,00	Program edukacyjny dla mieszkańców powiatu kołobrzeskiego

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu

Ponadto nie bez znaczenia w ochronie i promocji zdrowia jest udział gmin powiatu kołobrzeskiego, które również na swoich terenach realizują różne programy profilaktyczne. Dodatkowo Miasto Kołobrzeg wspiera finansowo szkoły powiatowe w zakresie profilaktyki uzależnień.

Cennym elementem zasobów powiatu kołobrzeskiego zarówno przeciwdziałającym rozwojowi niepełnosprawności jak i wpływającym na jej ograniczenie jest funkcjonowanie Ośrodka Wczesnej Interwencji Prowadzonego przez Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w K-gu finansowanego przez NFZ. Ośrodek prowadzi terapię ruchową i logopedyczną.

Dodatkowo na terenie powiatu kołobrzeskiego rozwija się środowiskowa pomoc psychiatryczna.

II.7 Wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Wsparcie dla osób niepełnosprawnych w sferze społecznej gwarantują m.in. przepisy ustanowione ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2016, poz. 930 z późn. zm.) oraz wyżej cytowanej ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Pomoc społeczna jest częścią polityki społecznej państwa, powołanym do udzielania pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem pomocy jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych w taki sposób, aby osoba i rodzina żyła w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach określonych w ustawie dla ogółu społeczeństwa w formie świadczeń pieniężnych (zasiłki oraz wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki) i niepieniężnych (praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej).

Bez materialnego zaspokojenia podstawowych potrzeb osób niepełnosprawnych nie jest możliwa ich kompleksowa rehabilitacja.

W Powiecie kołobrzeskim z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej korzystało w 2014 roku 1 586 osób z 835 rodzin.

Osoby niepełnosprawne zyskują poczucie bezpieczeństwa i przynależności do środowiska tylko wówczas, gdy w sytuacjach trudnych zagwarantuje się im wsparcie socjalne i materialne.

Wymienione formy pomocy tylko w nieznacznym stopniu zaspokajają potrzeby wynikające z niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne, nie tylko dzieci, także dorośli, często wymagają wsparcia. Zdarza się, że bez pomocy, nie mogą samodzielnie funkcjonować. Dla ich opiekunów oznacza to konieczność rezygnacji z pracy zawodowej. Dlatego dla tych najbardziej potrzebujących przewidziano specjalny zasiłek opiekuńczy.

Obok zabezpieczenia życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych, konieczne jest również zorganizowanie takiej specyficznej pomocy, która umożliwi osobie niepełnosprawnej usamodzielnienie się i opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej, pozwoli na prawdziwe ich upodmiotowienie. Rodzaj, formy i rozmiar tej

pomocy powinny stymulować osobę niepełnosprawną do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów, przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego, który ma bezpośredni kontakt z osobą niepełnosprawną.

W sytuacji, kiedy osoba dorosła wskutek choroby lub wypadku stała się osobą niepełnosprawną, oprócz potrzeby ratowania życia, leczenia czy rehabilitacji medycznej, wielkie znaczenie ma dla niej wsparcie poradnictwem.

Dla pozytywnych rezultatów leczenia i usprawnienia wielowymiarowe znaczenie ma poradnictwo medyczne, socjalne i pedagogiczne oraz terapia psychologiczna. W przypadku dziecka niepełnosprawnego lub zagrożonego niepełnosprawnością działania takie powinny być kierowane do jego rodziców, a w sytuacji kiedy niepełnosprawna osoba dorosła wymaga bezpośredniej pomocy opiekuna, również do niego.

Poradnictwo to organizowane jest na terenie całego powiatu przez gminy i adresowane ogólnie do wszystkich mieszkańców, w tym niepełnosprawnych.

Powiat zapewnia poradnictwo specjalistyczne poprzez usługi doradcy ds. osób niepełnosprawnych, psychologa i radcy prawnego. Jednakże z punktu praktycznego nie bez znaczenia jest również wsparcie udzielane przez same osoby z jednakowym rodzajem niepełnosprawności organizowane poprzez np. organizacje pozarządowej oraz wsparcie pozyskane od innych rodziców posiadających dzieci z podobną niepełnosprawnością lub innych osób dorosłych sprawujących bezpośrednia opiekę nad osobami niepełnosprawnymi.

Gminy powiatu kołobrzeskiego zapewniają usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. Usługi te są częściowo odpłatne, co regulują przepisy miejscowe gmin.

Powiat kołobrzeski zabezpiecza miejsca **dla 85 osób w 2 powiatowych ośrodkach wsparcia (w tym 1 z filią)** dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla mieszkańców całego powiatu.

Należy zaznaczyć, że Gmina Miasto Gościno zabezpiecza dla swoich mieszkańców z zaburzeniami psychicznymi miejsca w Środowiskowym Domu Samopomocy.

Usługi te są odpłatne, jednakże kryterium dochodowe jest na tyle wysokie że duża część osób nie ma naliczanej odpłatności, a ewentualna opłata nie wpływa na pogorszenie jakości życia rodzin.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. z 85 umieszczonych osób 5 osób miało naliczoną odpłatność, a na umieszczenie w ośrodkach powiatowych oczekiwało 4.

Powiat kołobrzeski nie zapewnia mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych, jednakże mieszkanie takie dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzi Gmina Miasto Kołobrzeg i Gmina Miejsko-Wiejska Gościno

Brak jest mieszkań chronionych z asystentami osobistymi wspierającymi niezależne życie i integrację społeczną osób niepełnosprawnych tzw. mieszkań treningowych, które pozwoliłyby na maksymalnie możliwe uniezależnienie się od opiekuna czy uniknięcie skierowania do domu pomocy społecznej, która to forma pomocy jest niezmiernie potrzebna, to jednak zmusza osoby niepełnosprawne do zmiany swojego dotychczasowego środowiska.

Gminy powiatu kołobrzeskiego nie prowadzą domów pomocy społecznej.

Powiat kołobrzeski zabezpiecza miejsca w 3 ponadgminnych domach pomocy społecznej:

- DPS we Włociborzu – dla osób przewlekłe somatycznie chorych,
- Dom Pomocy Społecznej w Gościnie – dla osób w podeszłym wieku,
- Dom Pomocy Społecznej w Kołobrzegu - dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną.

Dodatkowo na terenie powiatu funkcjonują domy pomocy społecznej świadczące usługi na rzecz mieszkańców prowadzone przez organizacje pozarządowe i podmioty prywatne:

- DPS Piotrowice
- Dom Seniora „Erania”,
- Rodzinny Dom Opieki „Rafael” w Dębicy.

Istotne znaczenie w procesie leczenia i rehabilitacji odgrywa organizacja rehabilitacji społecznej dla osób niepełnosprawnych.

Celem rehabilitacji społecznej jest umożliwianie osobom z niepełnosprawnością osiągania i utrzymania optymalnego stopnia funkcjonowania.

Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,

- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Cele te można realizować poprzez uczestnictwo osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, warsztacie terapii zajęciowej, w organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych poprzez zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym, usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika, a także poprzez tworzenie uniwersalnego środowiska likwidując bariery funkcjonalne i budowanie świadomości społecznej.

Największe ograniczenia utrudniające, a także uniemożliwiające osobom niepełnosprawnym korzystanie z prawa do pełnego życia i zaspokajania swych potrzeb na równi z innymi, wynikają z występujących barier architektonicznych, technicznych oraz barier w komunikowaniu się.

Społeczne zrozumienie, akceptacja a zwłaszcza integracja osób niepełnosprawnych, najszybciej osiągną pełny wymiar, kiedy ludzie niepełnosprawni staną się aktywnymi uczestnikami życia publicznego. Kreowanie otoczenia, które jest przyjazne osobom z niepełnosprawnością opiera się na umożliwieniu zupełnego dostępu do obiektów publicznych oraz swobodnej komunikacji z otoczeniem. Likwidacja wszelkich barier, polegająca na przystosowaniu otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych ułatwi w dużym stopniu również życie osobom w podeszłym wieku, osobom z dziećmi w wózkach, kobietom ciężarnym, a także ludziom okresowo niesprawnym fizycznie.

Turnusy rehabilitacyjne są jedną z podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Działania w celu przystosowywania obiektów sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych dla potrzeb wszystkich grup niepełnosprawnych, umożliwią udział osób niepełnosprawnych w imprezach masowych, promują sport, rekreację i turystykę wśród niepełnosprawnych. Dokonania twórcze osób niepełnosprawnych, a także ich osiągnięcia sportowe są doskonałą reklamą tej dziedziny życia społecznego.

Na wciąż niski procent aktywności osób wpływają istniejące bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się oraz bariery mentalne, które pozostają w osobach sprawnych. Likwidacja barier ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Warsztat terapii zajęciowej spełnia szczególną i bardzo ważną rolę. Placówka ta zapewnia osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja tego celu odbywa się przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania: umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Skuteczna rehabilitacja osób niepełnosprawnych uzależniona jest od stworzenia środowiska, które jest przyjazne dla takich osób, czyli środowiska, które zrozumie ich osobliwe możliwości i potrzeby, a jej prawidłowa realizacja powinna pozwolić na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe.

Zadania te częściowo realizowane są przez Powiat Kołobrzeski ze środków PFRON, ale również przy udziale środków własnych powiatu i gmin powiatu kołobrzeskiego tj. finansowanie WTZ.

Funkcjonowanie na terenie powiatu Warsztatu Terapii Zajęciowej dla 70 uczestników z niepełnosprawnością intelektualną stanowi istotny czynnik zabezpieczenia społecznego, jednakże Warsztat nie spełnia swojej ustawowej roli, ponieważ obecny rynek pracy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną jest dość ograniczony. Ponadto, ze względu na ograniczoną ilość miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy wiele z uczestników WTZ nadal w nim pozostaje ze względu na jedyną formę pomocy środowiskowej jaką można objąć te osoby jak również ich rodziny, które w trakcie pobytu swoich podopiecznych w instytucji pomocowej same mają możliwość odprężenia.

Ponadto ilość środków finansowych przekazywana przez Zarząd PFRON wg. algorytmu nie pozwala na realizowanie wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji społecznej zgodnie z potrzebami środowiska osób niepełnosprawnych.

Wykorzystanie środków na poszczególne zadania wraz z ilością osób niepełnosprawnych, które skorzystały z różnych form wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15: Wydatki z Funduszu PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w 2016 r.

Lp.	REHABILITACJA SPOŁECZNA			
	Nazwa zadania	Plan i wykorzystanie środków PFRON	Ilość osób ubiegających się o dofinansowanie	Ilość osób, które otrzymały dofinansowanie
1.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	12 198,00	109 osób dorosłych 16 dzieci i młodzieży	6 dzieci i młodzieży 6 opiekunów
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	312 288,20	200 osoby dorosłe 18 dzieci i młodzieży	192 osoby dorosłe, 18 dzieci i młodzieży.
3.	Dofinansowanie sportu, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2 373,00	75 osób dorosłych	15 osób dorosłych
4.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	56 905,80	40 osób dorosłych 4 dzieci o młodzież	7 osób dorosłych, 2 dzieci i młodzieży
5.	Dofinansowanie kosztów działania warsztatu terapii zajęciowej	1 119 720,00	70 dorosłych osób	70 dorosłych osób
OGÓŁEM		1 503 485,00	494 osób 284 osoby dorosłe 38 dzieci i młodzieży	310 osób 284 osoby dorosłe 26 dzieci i młodzieży

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu

Zwrócić należy uwagę na fakt, że znaczna część środków zostaje przeznaczana corocznie na dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, ponieważ ten rodzaj potrzeb odgrywa istotną rolę we włączaniu osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, dlatego też powinno zapewnić się swobodny dostęp do takich przedmiotów wszystkim niepełnosprawnym, dla których przedmioty te są niezbędne.

W związku z tym ilość środków finansowych przeznaczana na turnusy jest niewystarczająca aby pokryć potrzeby osób dorosłych. Jednakże duża część tych osób ma możliwość rehabilitacji w ramach pobytów sanatoryjnych.

Istotną rolę odgrywa również świadomość osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowania do likwidacji barier, które często mylą modernizację pomieszczenia z jego przystosowaniem do potrzeb osoby niepełnosprawnej zgodnie z obowiązującym prawem, dlatego część wniosków zostaje rozpatrzona negatywnie pod względem formalno-merytorycznym, a nie ze względów finansowych.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt udzielania dofinansowań w ramach programu „Aktywny Samorząd” oraz fakt korzystania podmiotów z programu „Wyrównywania różnic między regionami”, co przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 16: Wykorzystanie środków PFRON w ramach Programu „Aktywny Samorząd” w 2016 r.

Lp.	Nazwa zadania	Ogółem wydatkowane środki PFRON		Ogólna liczba osób	
		Dzieci i Młodzież	Osoby Dorosłe	Dzieci i Młodzież	Osoby Dorosłe
1.	Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	14 690,00 zł		3	
		5 000,00 zł	9 690,00 zł	1	2
2.	Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	52 776,00 zł		10	
		0	52 776,00 zł	0	10
3.	Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i jego oprogramowania	2 000,00 zł		1	
		0	2 000,00 zł	0	1
4.	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	3 636,00 zł		2	
		0	3 636,00 zł	0	2
5.	Pomoc w zakupie protez kończyn, w których zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne na III poziomie jakości	28 088,00 zł		2	
		0	28 088,00 zł	0	2
6.	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne na III poziomie jakości	3 778,00 zł		1	
		0	3 778,00 zł	0	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu

Tabela 17: Wykorzystanie środków finansowych PFRON w ramach Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami w latach 2013-2016

Podpisane umowy	Program Wyrównywania różnic między regionami III				
	Data	Beneficjent	Przyznane środki	Rozliczenie środków	Koszty obsługi
1. Umowa WRR/000125/16D	18.10.2016 r.	Stowarzyszenie „Senior” w Piotrowicach	70 000,00	Nierozliczone (termin rozliczenia przypada na 30.09.2017 r.)	1 050,00
Program Wyrównywania różnic między regionami II					
2. Umowa WRR/000101/16D	02.10.2014 r.	DPS Włoszibórz-bus	80 000,00	77 463,41 (rozliczono w 2015 r.)	0
3. Umowa WRR/000076/16/D	28.10.2013 r.	Gmina Rymań-zakup autobusu, „KOŁO” w Kołobrzegu-bus dla PSOU	220 000,00 66 000,00	220 000,00 65 940,00 (rozliczono w 2014 r.)	7 148,50

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu

II.8 Problemy środowiska osób niepełnosprawnych w powiecie

Osoby niepełnosprawne napotykają na bariery, o których reszta społeczeństwa na co dzień nawet nie myśli: kilka schodków, których nie da się pokonać na wózku, zbyt wąskie drzwi w windzie, zbyt wysoko usytuowany klawisz czy przycisk, do którego nie można dosięgnąć, albo telefon, z którego nie można skorzystać, bo się nie słyszy dzwonka.

Jeżeli przeanalizujemy możliwości korzystania osób niepełnosprawnych z środowiska lokalnego to często stwierdzimy, że napotykają one na bariery funkcjonalne.

Są one wynikiem wadliwego myślenia o osobach z niepełnosprawnościami, często izolującego lub stygmatyzującego te osoby. Brak jest uniwersalnego i holistycznego podejścia do urządzania infrastruktury lokalnej. Często osoby z różnymi dysfunkcjami mają wyznaczony teren dostępności co izoluje je od osób pełnosprawnych. Wyznaczanie stref dostępności dla osób niepełnosprawnych dyskryminuje to środowisko. O ile ustawa z dn. 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane (Dz. U. 2016 poz. 290 z późn. zm.) narzuca wymogi przy budowaniu nowych obiektów, wciąż wiele wcześniej powstałych instytucji, ale i publicznych obiektów prywatnych na terenie powiatu kołobrzeskiego nie jest dostosowane do potrzeb osób zarówno z niepełnosprawnością narządu ruchu, wzroku czy słuchu.

Na wyszczególnienie zasługuje fakt, że wiele z tych obiektów na przestrzeni ostatnich lat przystosowanych zostało do potrzeb osób z niepełnosprawnością, co świadczy o wzroście świadomości osób decyzyjnych jak i empatii tych osób.

Ogólna dostępność środowiska lokalnego dla osób niepełnosprawnych ulega z roku na rok poprawie. Blokadą dla szybko postępujących zmian w tym zakresie jest często nie brak wiedzy czy chęci, ale brak środków finansowych. Są i bariery mentalne, nieobce niepełnosprawnym i w pełni sprawnym: wzajemne skrzępowanie, nieumiejętność życia razem, pomagania sobie.

Niepełnosprawność zatem ma ogromny wpływ na osobowość każdego człowieka. Dysfunkcje zarówno narządu ruchu, zmysłów czy też choroby somatyczne, które nie rokują wyzdrowieniem:

- powodują cierpienie fizyczne,
- zmieniają wygląd zewnętrzny,

- osłabiają kontrolę nad czynnościami fizjologicznymi,
- ograniczają możliwość przebywania w środowisku ludzi zdrowych,
- ograniczają dostęp do informacji,
- narażają na długotrwałą rozłąkę z najbliższymi,
- uzależniają od pomocy otoczenia,
- wymagają niekiedy trwałej zmiany trybu życia,
- generują przede wszystkim wysoki poziom lęku, emocji, niekorzystnych dla prawidłowego rozwoju osobowości.

Biorąc pod uwagę powyższą analizę zasobów powiatu kołobrzeskiego zdiagnozowano najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych:

1. niedostateczny dostęp w zakresie wczesnej diagnozy i wczesnej rehabilitacji,
2. bariery mentalne,
3. bariery funkcjonalne w instytucjach państwowych, samorządowych, obiektach edukacyjnych, kultury i innych budynkach i przestrzeni użyteczności publicznej,
4. brak mieszkań chronionych z asystentami osobistymi wspierającymi niezależne życie i integrację społeczną osób niepełnosprawnych,
5. niewystarczająca ilość środków PFRON na realizację wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji społecznej,
6. zbyt mała ilość uczestników WTZ przygotowana do przejścia na chroniony lub otwarty rynek pracy,
7. zbyt mała ilość ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych i miejsc w ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną,
8. zbyt małe wsparcie dla rodzin stale opiekujących się osobami z niepełnosprawnością
9. zbyt mała oferta podmiotów świadczących usługi dziennego pobytu dla osób z niepełnosprawnością,
10. brak hospicjum stacjonarnego,
11. zbyt mała ilość pracowników ZAZ wychodzących na otwarty rynek pracy,
12. zbyt mała ilość Zakładów Pracy Chronionej,
13. brak Spółdzielni Pracy osób niepełnosprawnych i mało instytucji sektora ekonomii społecznej,
14. małe zatrudnienie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, spowodowane brakiem wiedzy pracodawców, na temat możliwości i korzyści płynących z zatrudniania tych osób,

15. zbyt mała wiedza lub chęci wśród osób z niepełnosprawnością dot. możliwości zatrudnienia, zarobkowania spowodowane różnorodnymi barierami, także w psychice samych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
16. zbyt mała oferta edukacyjna dla rodziców dzieci niepełnosprawnych np. „Szkoła dla rodziców dzieci niepełnosprawnych”.

III Analiza SWOT

Na podstawie diagnozy problemów osób niepełnosprawnych z powiatu kołobrzeskiego poddano analizie uwarunkowania realizacji celów programu, wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Oceny sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie powiatu kołobrzeskiego dokonano metodą, jaką jest analiza SWOT. Opracowanie SWOT jest istotą w procesie planowania strategicznego i stanowi punkt wyjściowy dla realizacji poszczególnych celów założonych w programie. Jest to efektywna metoda identyfikacji słabych i silnych stron w działaniach, jakie podejmuje się na rzecz osób niepełnosprawnych powiatu kołobrzeskiego i zawiera cztery grupy czynników:

1. **„mocne strony”** – czyli wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę,
2. **„słabe strony”** – to, co stanowi słabość, barierę rozwoju lub wadę,
3. **„szanse”** – wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany,
4. **„zagrożenia”** – są to czynniki stwarzające niebezpieczeństwo niekorzystnych procesów.

Analiza SWOT jest zatem istotnym narzędziem, które po pierwsze prowadzi do lepszego rozpoznania środowiska lokalnego, po drugie pozwala na zweryfikowanie i zracjonalizowanie przygotowanych założeń, a po trzecie ułatwia otwarcie się na nowe pomysły i działania, w przypadku niniejszego Programu.

Mocne i słabe strony, to czynniki wewnętrzne i cechy stanu obecnego, szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne i spodziewane zjawiska przyszłe.

Mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Tabela 18: Analiza SWOT mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• realizacja programów profilaktycznych, przeciwdziałających lub minimalizujących zjawisko niepełnosprawności • dobrze wyszkolona kadra pracująca z osobami niepełnosprawnymi • funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności • funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej • funkcjonowanie Domów Pomocy Społecznej • funkcjonowanie Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego • udzielanie dofinansowań do turnusów dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dofinansowań do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier funkcjonalnych dla osób niepełnosprawnych • udzielenie dofinansowań do sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych • działania w celu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	• występowanie barier architektonicznych i urbanistycznych • brak wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin • niedostateczny dostęp do wczesnej rehabilitacji społecznej • bariery psychiczne wpływające na ograniczenie aktywności społecznej i zawodowej, bezradność oraz postawy roszczeniowe wśród osób niepełnosprawnych • niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych • niedostateczne wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin, • mało miejsc na chronionym i otwartym rynku pracy dla osób niepełnosprawnych

Tabela 19: Analiza SWOT szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
• rozwinięta baza służąca rehabilitacji leczniczej • dostępność infrastruktury pomocy społecznej • funkcjonowanie Zakładu Pracy Chronionej • funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej • funkcjonowanie Ośrodka Wczesnej Interwencji • funkcjonowanie Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego • systematycznie rosnący poziom świadomości społecznej na temat niepełnosprawności • kształtowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej • upowszechnianie aktywnych postaw społecznych wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością • wzrost poziomu wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych • większa dostępność do informacji i nowoczesnych systemów informatycznych • rozwój ekonomii społecznej • funkcjonowanie organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych • pozyskiwanie środków finansowych z	• niekorzystna sytuacja ekonomiczno-społeczna kraju • istniejące stereotypy społeczne • brak wiedzy na temat systemów motywacyjnych dla pracodawców osób niepełnosprawnych • słabo funkcjonujący system ochrony zdrowia oraz ograniczony dostęp do medycznych usług specjalistycznych, • nieskuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów prawa w zakresie udostępnienia środowiska fizycznego oraz dostępu do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej • niestabilność i niedoskonałość przepisów prawa • rosnąca ilość osób niepełnosprawnych, • rozwój postaw roszczeniowych wobec instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • zjawisko wypalenia zawodowego wśród kadry pracującej z osobami niepełnosprawnymi • brak oddziałów integracyjnych na terenie gmin wiejskich • niedostateczny przepływ informacji • między wszystkimi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • występowanie barier architektonicznych i urbanistycznych • brak spółdzielni socjalnych

Unii Europejskiej • funkcjonowanie oddziałów integracyjnych w szkołach i przedszkolach na terenie miasta Kołobrzeg	• niedostateczny dostęp do wczesnej rehabilitacji medycznej • długotrwałe uzależnienie od pomocy społecznej
---	--

IV Cele i zadania powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017 - 2022

Celem strategicznym Powiatu Kołobrzieskiego w ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest tworzenie uniwersalnych warunków zapewniających osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom równe i pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej, dostęp do informacji, edukacji, kultury, sportu i rynku pracy.

Cele operacyjne:

1. **Wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności**
2. **Zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji**
3. **Integracja społeczna i niezależność życiowa**

4. Aktywizacja zawodowa

IV.1 Cel operacyjny 1 - wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności

Tabela 20: Wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Harmonogram	Szacunkowy Roczny koszt
1.	Wzajemna współpraca samorządów i NGO przeciwdziałające niepełnosprawności	NGO Powiat Kołobrzeski Gminy powiatu kołobrzeskiego	Corocznie min. jedno działanie środowiskowe, edukacyjne, integrujące i przeciwdziałające powstawaniu niepełnosprawności czy upowszechniające zdrowy styl życia i dobre praktyki	3 000,00
2.	Informowanie o programach na rzecz osób niepełnosprawnych oraz o ich prawach i uprawnieniach	Starostwo Powiatowe PCPR Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna PUP	Kwartalne aktualizowanie informacji na stronach internetowych realizatorów, minimum jedna w roku informacja w lokalnych mediach i minimum raz w roku jedna informacja przekazana w formie plakatu lub ulotki	1 500,00
3.	Badania przesiewowe	NGO Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Corocznie min. jedno działanie związane z przesiewowymi badaniami zapewniającymi szybką diagnozę i zapobiegające rozwojowi niepełnosprawności	3 000,00

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Ilość przeprowadzonych w roku działań przez NGO
2. Ilość informacji umieszczanych na stronach internetowych
3. Ilość informacji ukazujących się w lokalnych mediach
4. Ilość plakatów i ulotek
5. Ilość przeprowadzonych badań przesiewowych

Oczekiwane rezultaty:

1. zwiększenie wiedzy o przyczynach i sposobach zapobiegania niepełnosprawności wśród społeczności lokalnej i władz samorządowych,
2. podniesienie świadomości o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych,
3. podniesienie akceptacji społecznej dla osób niepełnosprawnych,

4. zmniejszenie liczby osób powiększających grupę osób niepełnosprawnych poprzez promocję zdrowego trybu życia, profilaktykę zapobiegania urazom, zatruciom i chorobom oraz wczesną diagnozę,
5. poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach skierowanych do osób z niepełnosprawnością, w tym o charakterze specjalistycznym,
6. zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnością do obiektów infrastruktury miejskiej, zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnością do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

IV.2 Cel operacyjny 2 - zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji

Tabela 21: Zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Harmonogram	Szacunkowy min. roczny koszt
1.	Tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa i oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i pełnoletnich uczniów podlegających systemowi edukacji	Starostwo Powiatowe Gminy powiatu kołobrzeskiego	Całoroczne funkcjonowanie SOSW „Okruszek”, OREW, szkolnictwa zawodowego dla uczniów z niepełnosprawnością, oddziałów integracyjnych w szkołach powiatu kołobrzeskiego	250 000,00
2.	Wczesna diagnoza potrzeb dziecka z niepełnosprawnością oraz wydawanie stosownych orzeczeń	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Całoroczne zapewnienie możliwości diagnozowania i orzekania	85 000,00

3.	Dokształcanie kadry pedagogicznej pracującej z niepełnosprawnymi uczniami	Starostwo Powiatowe Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Gminy powiatu kołobrzeskiego	Corocznie min. jedno działanie skierowane do kadry pedagogicznej	3 000,00
----	--	---	--	----------

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Funkcjonowanie SOSW, OREW
2. Ilość funkcjonujących oddziałów integracyjnych
3. Ilość osób korzystających z indywidualnego toku nauczania
4. Ilość wydanych orzeczeń i diagnoz
5. Ilość osób objętych dokształceniami

Oczekiwane rezultaty:

1. wyrównanie szans osób niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacyjnych i wdrażanie projektów edukacyjnych uwzględniających specjalne potrzeby dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności,
2. wystarczająca do potrzeb liczba grup i klas integracyjnych w placówkach edukacyjnych,
3. stała i pełna diagnoza psychologiczno-pedagogiczna dziecka i młodzieży z niepełnosprawnością,
4. stała pomoc psychologiczno-pedagogiczna rodzicom dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
5. stałe podnoszenie wiedzy i kwalifikacji kadry pedagogicznej oraz doskonalenie metod ich pracy z osobą niepełnosprawną,
6. wprowadzenie skutecznych form przekazu informacji o prawach i uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

IV.3 Cel operacyjny 3 - integracja społeczna i niezależność życiowa

Tabela 22: Integracja społeczna i niezależność życiowa

				Szacunkowy
--	--	--	--	-------------------

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Harmonogram	min. roczny koszt
1.	Funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Starostwo Powiatowe	Całoroczne finansowanie działalności PZON	200 000,00
2.	Poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczne, pedagogiczne	Starostwo Powiatowe Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna PCPR Gminy powiatu kołobrzeskiego	Stały roczny dostęp do poradnictwa w wyznaczonych dniach tygodnia i godzinach	10 000,00
3.	Zapewnienie miejsc w WTZ, DPS-ach, dziennych domach pomocy i ośrodkach wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz w mieszkaniach chronionych lub treningowych, a także rozwój tych form pomocy	Powiat Kołobrzeski NGO PCPR Gminy powiatu kołobrzeskiego	Całoroczne funkcjonowanie WTZ dla 70 osób, DPS Włocibórz dla 105 osób przewlekle somatycznie chorych DPS Gościno dla 60 osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych DPS Kołobrzeg dla 34 osób z niepełnosprawnością intelektualną DPS Piotrkowice i innych DPS-ów ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych lub treningowych	13 000 000,00
4.	Organizowanie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Starostwo Powiatowe NGO PCPR Gminy powiatu kołobrzeskiego	Spotkania grup wsparcia min. 1 x na kwartał	1 500,00
5.	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się, transportowych, urbanistycznych i innych utrudniających codzienne funkcjonowanie	Powiat Kołobrzeski NGO Zarząd Dróg Powiatowych DPS-y PCPR pozostałe jednostki organizacyjne Gminy powiatu kołobrzeskiego	Likwidacja barier związanych z potrzebami indywidualnych osób fizycznych u min. 5 osób rocznie, Coroczna analiza potrzeb w tym zakresie i ich roczna realizacja	200 000,00
6.	Zapewnienie dostępu do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	Powiat Kołobrzeski PCPR NGO	Corocznie min jedno działanie z uczestnictwem osób niepełnosprawnych	3 000,00

		Gminy powiatu kołobrzeskiego		
7.	Zwiększony dostęp do środków pomocniczych przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego	NGO PCPR	Całoroczne dofinansowanie wg potrzeb osób niepełnosprawnych	300 000,00
8.	Zapewnienie możliwości korzystania z turnusów rehabilitacyjnych	NGO PCPR	Coroczne dofinansowanie wg potrzeb ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży do 16 r.ż.	25 000,00
9.	Realizacja programu „Aktywny Samorząd” i programu ” „Wyrównywanie różnic między regionami” oraz innych programów na rzecz osób niepełnosprawnych	Powiat Kołobrzeski PCPR NGO Gminy powiatu kołobrzeskiego	Dofinansowanie wg potrzeb	200 000,00
10.	Pozyskanie asystentów osób niepełnosprawnych i wolontariuszy	Powiat Kołobrzeski PCPR NGO Gminy powiatu kołobrzeskiego	Pozyskanie min, 5 asystentów lub wolontariuszy	30 000,00
11.	Dokształcanie kadr pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych	Powiat Kołobrzeski PCPR NGO Gminy powiatu kołobrzeskiego	Minimum jedno szkolenie rocznie	3 000.00

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Ilość orzeczeń wydanych przez PZON
2. Ilość udzielonych porad socjalnych, prawnych, psychologicznych, pedagogicznych
3. Ilość osób uczestniczących w WTZ, w tym liczba nowych uczestników w danym roku
4. Ilość mieszkańców DPS, w tym liczba mieszkańców umieszczonych w danym roku
5. Ilość osób objęta wsparciem w ośrodkach wsparcia, w tym liczba nowych uczestników w danym roku
6. Ilość osób niepełnosprawnych w mieszkaniach chronionych lub treningowych
7. Ilość zorganizowanych spotkań grup wsparcia
8. Ilość zlikwidowanych barier
9. Ilość zorganizowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych, w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne

10. Ilość dofinansowanych środków pomocniczych, przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego/ ilość osób korzystających z dofinansowań
11. Ilość osób korzystających z dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych i przedział wiekowy tych osób
12. Ilość osób korzystających z programu „Aktywny Samorząd”
13. Ilość podmiotów korzystających z programu „Wyrównywanie różnic między regionami” i innych programów na rzecz osób niepełnosprawnych
14. Ilość asystentów i wolontariuszy osób niepełnosprawnych
15. Ilość szkoleń dla kadr

Oczekiwane rezultaty:

1. Stałe funkcjonowanie PZON i terminowe wydawanie orzeczeń,
2. stałe poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczno-pedagogiczne wspomagające w rozwiązywaniu problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,
3. wzrost poziomu i efektywności świadczonych usług z zakresu wszechstronnej rehabilitacji,
4. ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania,
5. wzrost liczby osób niepełnosprawnych prowadzących samodzielne życie społeczne,
6. koordynacja przedsięwzięć wszystkich podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych w celu likwidacji barier funkcjonalnych,
7. poprawę systemu wsparcia rodzin i osób dotkniętych niepełnosprawnością,
8. kompleksowe rozeznanie sytuacji życiowej osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności w celu ustalenia sposobów udzielania pomocy lub podejmowania inicjatyw zmierzających do zmian ustawodawczych,
9. zwiększenie sprawności funkcjonalnej i aktywności życiowej osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego,
10. wzmocnienie sprawności fizycznej lub psychicznej osób niepełnosprawnych,
11. poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością.

IV.4 Cel operacyjny 4 - aktywizacja zawodowa

Tabela 23: Aktywizacja zawodowa

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Harmonogram	Szacunkowy min. roczny koszt
1.	Wspieranie pracodawców prowadzących Zakład Aktywności Zawodowej, Zakłady Pracy Chronionej jak i oferujących pracę dla osób z niepełnoprawnością	Starostwo Powiatowe Gminy powiatu kołobrzeskiego PUP	Minimum jedno działanie rocznie związane z wspieraniem w tym merytoryczne doradztwo Całoroczne funkcjonowanie ZAZ	3 000 000,00
2.	Budowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w roli pracownika i doradztwo zawodowe	Starostwo Powiatowe PUP	Minimum jedno działanie rocznie związane z promocją pracującej osoby niepełnosprawnej	2 000,00
3.	Dofinansowanie do utworzenia miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej i podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	PUP	Corocznie min. jedno Utworzone stanowisko pracy lub samozatrudnienie	70 000,00
4.	Podwyższenia kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych	PUP NGO	Corocznie kierowanie min 1 osoby na kurs podwyższający kwalifikacje	5 000,00

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Ilość działań wspierających pracodawców osób niepełnosprawnych
2. Ilość działań promujących wizerunek pracującej osoby niepełnosprawnej
3. Ilość udzielonych dofinansowań
4. Ilość osób niepełnosprawnych podejmujących pracę w danym roku kalendarzowym

Oczekiwane rezultaty:

1. zwiększenie świadomości społecznej na temat form aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,

2. zwiększenie świadomości pracodawców co do zakresu możliwości i form subsydiowanego zatrudniania osób niepełnosprawnych,
3. wzrost liczby osób niepełnosprawnych prowadzących samodzielne życie zawodowe;
4. zwiększenie liczby dorosłych osób niepełnosprawnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub podnoszących kwalifikacje,
5. zwiększenie dostępu do informacji na temat możliwości aktywizacji osób niepełnosprawnych,
6. zwiększenie efektywności realizacji poszczególnych form rehabilitacji zawodowej poprzez przygotowanie do podjęcia pracy na otwartym rynku pracy,
7. zwiększenie dostępu dla osób niepełnosprawnych do szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, usług z zakresu doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy, staży, przygotowania zawodowego dorosłych a także pozostałych form aktywizacji zawodowej.

V Tabelaryczne szczegółowe zestawienie zadań

Szczegółowe zestawienie zadań wynikające z programu działań na rzecz ON w powiecie kołobrzeskim na lata 2017-2022 opracowane zostało na podstawie informacji przedstawionych przez poszczególne gminy i stowarzyszenia będącymi koordynatorami bezpośrednio finansującymi zadania.

Tabela 24: Zestawienie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej na lata 2017-2022

Lp.	Charakterystyka zadania	Lokalizacja -	Koordynator	Termin	Szacunkowy
-----	-------------------------	---------------	-------------	--------	------------

		Beneficjent	– wykonawca (finansowanie zadania)	realizacji	koszt w zł
1.	Środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej – art. 12a ustawy z dn. 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	Osoby niepełnosprawne z terenu Powiatu Kołobrzeskiego	PUP PFRON Beneficjent	2017-2022	120.000,00
2.	Szkolenia zawodowe dla osób niepełnosprawnych- art. 38 i 40 ustawy z dn. 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych	Osoby niepełnosprawne z terenu Powiatu Kołobrzeskiego	PUP PFRON Beneficjent	2017-2022	21.000,00
3.	Instrumenty Rynku Pracy wskazane w ustawie z dn. 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i sytuacjach rynku pracy- asr. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	Pracodawcy z terenu Powiatu Kołobrzeskiego	PUP PFRON Beneficjent	2017-2022	46.000,00

Tabela 25: Zestawienie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej na lata 2017 - 2022

Lp.	Charakterystyka zadania	Lokalizacja - beneficjent	Koordynator – wykonawca (finansowanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowy koszt w zł
------------	--------------------------------	----------------------------------	---	--------------------------	------------------------------

1.	Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych osobom starszym i niepełnosprawnym	Kołobrzeg – miejsce zamieszkania beneficjentów MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (zadanie własne), budżet państwa (zadanie zlecone)	2017-2022	6.157.376,00
2.	Udzielanie noclegu, schronienia oraz mieszkania chronionego osobom bezdomnym i niepełnosprawnym, w tym osobom z zaburzeniami psychicznymi	Kołobrzeg – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu Dział Opieki nad Osobami Bezdomnymi ul. Zwycięzców 12 Klienci MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	2017-2022	2.690.063,00
3.	<i>Kołobrzeski Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów - prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób starszych, w tym dla osób niepełnosprawnych</i>	Kołobrzeg – MOPS Centrum Aktywizacji Społeczno – Gospodarczej Sekcja AKTYWNY SENIOR ul. Okopowa 15A Niepełnosprawne osoby w wieku poprodukcyjnym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	2017-2022	1.932.288,00
4.	<i>Kołobrzeski Klub Seniora - prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób starszych, w tym dla osób niepełnosprawnych</i>	Kołobrzeg – MOPS Centrum Aktywizacji Społeczno – Gospodarczej Sekcja AKTYWNY SENIOR ul. Okopowa 15A Niepełnosprawne osoby w wieku poprodukcyjnym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	2017-2022	722.659,00
5.	Wsparcie w wychodzeniu ze społecznej izolacji rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz odciążenie rodziców w codziennych obowiązkach związanych z opieką nad niepełnosprawnym dzieckiem – projekt socjalny „ <i>My też chcemy mieć wspomnienia</i> ”	Kołobrzeg – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu Dział Pracy Socjalnej i Wspierania Rodziny ul. Okopowa 15 Osoby niepełnosprawne i ich rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	2017-2022	11.213,00

6.	Prowadzenie Ośrodka Wczesnej Interwencji	Kołobrzeg Dzieci niepełnosprawne i zagrożone niepełnosprawnością wraz z rodzinami	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: NFZ, PFRON, miasta i gminy	Zadanie ciągłe 2017-2022	ok. 500.000,00 rocznie
7.	Prowadzenie Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego	Kołobrzeg Dzieci niepełnosprawne, objęte realizacją obowiązku szkolnego ok. 20-25 osób	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: Subwencja oświatowa	Zadanie ciągłe 2017-2022	ok. 1.200.000,00 rocznie
8.	Prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej	Kołobrzeg 70 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: PFRON, miasta i gminy	Zadanie ciągłe 2017-2022	ok. 1.200.000,00 rocznie
9.	Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	Kołobrzeg 30 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: Administracja rządowa	Zadanie ciągłe 2017-2022	ok. 500.000,00 zł rocznie
10.	Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej	Kołobrzeg 34 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: Administracja rządowa, OPS	Zadanie ciągłe 2017-2022	ok. 1.500.000,00 rocznie
11.	Prowadzenie Zakładu Aktywności Zawodowej	Kołobrzeg 48 dorosłych osób z niepełnosprawnością	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: PFRON, działalność gospodarcza	Zadanie ciągłe 2017-2022	ok. 3.500.000,00 rocznie
12.	Budowa mieszkań chronionych	Kołobrzeg dla 28 osób z niepełnosprawnością	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: środki własne, RPO	2017-2018	ok. 3.500.000,00
13.	Prowadzenie mieszkań chronionych	Kołobrzeg dla 28 osób z niepełnosprawnością	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: programy zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2018-2022	ok. 1.000.000 rocznie

14.	Prowadzenie działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym	Kołobrzeg Osoby niepełnosprawne w różnym wieku	PSONI KOŁO KOŁOBRZEGU Finansowanie: Środki pozyskane zewnętrznie	Zadanie ciągłe 2017-2022	Zgodnie z ilością pozyskanych środków
15.	„Autobus- droga bez barier do rehabilitacji- zakup autobusu w ramach likwidacji barier transportowych” - zakup autobusu do przewozu do 19 osób z przystosowaniem do przewozu osób niepełnosprawnych wraz z windą	Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy „Okuszek” Uczniowie SOSW	SOSW „Okuszek” PCPR PFRON	2017-2022	300.000,00
16.	Rozbudowa budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego „Okuszek” w Kołobrzegu o salę rehabilitacyjno- sportową	Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy „Okuszek” Uczniowie SOSW	SOSW „Okuszek” PFRON	2017-2022	2.500.000,00
17.	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	Gmina Gościno Mieszkańcy Gminy	GOPS Gościno	2017-2022	5.000,00
18.	Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze	Gmina Gościno Mieszkańcy Gminy	GOPS Gościno	2017-2022	5.000,00
19.	Dofinansowanie do imprez rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych	Gmina Gościno Mieszkańcy Gminy	Jednostki organizacyjne Gminy	2017-2022	30.000,00
20.	Dofinansowanie do imprez integracyjnych	Gmina Gościno Mieszkańcy Gminy	Jednostki organizacyjne Gminy	2017-2022	35 000,00

21.	Finansowanie punktu informacyjno-konsultacyjnego w zakresie poradnictwa specjalistycznego	Gmina Gościno Mieszkańcy Gminy	GOPS Gościno GKRPA	2017-2022	14.000,00 rocznie
22.	Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Gmina Gościno Mieszkańcy Gminy	Gmina Gościno Jednostki organizacyjne Gminy	2017-2022	5.000,00
23.	Dofinansowanie do likwidacji barier w obiektach użyteczności publicznej	Gmina Gościno Mieszkańcy Gminy	Gmina Gościno Jednostki organizacyjne Gminy	2017-2022	w/g kosztorysów
24.	Dofinansowanie do likwidacji barier komunikacyjnych	Gmina Gościno Mieszkańcy Gminy	Gmina Gościno Jednostki organizacyjne Gminy	2017-2022	w/g możliwości finansowych
25.	Działania służące profilaktyce nowotworowej piersi	Siedziba Stowarzyszenia Amazonki w Kołobrzegu Osoby chorujące na raka piersi i zagrożone chorobą	Stowarzyszenie Amazonki w Kołobrzegu	2017-2022	4.000,00
26.	Rehabilitacja psychofizyczna	Siedziba Stowarzyszenia Amazonki w Kołobrzegu Osoby chorujące na raka piersi i ich rodziny	Stowarzyszenie Amazonki w Kołobrzegu	2017-2022	6.000,00
27.	Gimnastyka ogólna – usprawniająca	Hala Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kołobrzegu ul. Wąska 1 Osoby chorujące na raka piersi	Stowarzyszenie Amazonki w Kołobrzegu Fizjoterapeuta	2017-2022	12.000,00
28.	Masaż i drenaż limfatyczny	Siedziba Stowarzyszenia Amazonki w Kołobrzegu ul. Wąska 1 Osoby chorujące na raka piersi	Stowarzyszenie Amazonki w Kołobrzegu Masażysta – fizjoterapeuta	2017-2022	33.600,00

29.	Turnusy rehabilitacyjne	Stowarzyszenie Amazonki w Kołobrzegu Ośrodki rehabilitacyjne Osoby chorujące na raka piersi	Stowarzyszenie Amazonki w Kołobrzegu	2017-2022	20.000,00
30.	Wyjazdy integracyjne	Stowarzyszenie Amazonki w Kołobrzegu Agroturystyka Osoby chorujące na raka piersi i ich rodziny	Stowarzyszenie Amazonki w Kołobrzegu	2017-2022	10.000,00

VI Finansowanie Programu

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2017-2022 będzie finansowany z następujących źródeł:

1. środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznawanych corocznie algorytmem powiatowi kołobrzeskiemu i samorządowi województwa,
2. środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację programów krajowych,
3. środków z budżetu państwa na ogólnopolskie programy wspierające osoby niepełnosprawne,
4. budżetów lokalnych samorządów,
5. funduszy unijnych,
6. inne, w tym środki własne NGO i innych realizatorów programu.

VII Monitorowanie i ocena realizacji Programu

Elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i coroczna ocena realizacji. Zbieranie i analizowanie ilościowych i jakościowych danych na temat poszczególnych zadań realizowanych w ramach celów operacyjnych, pozwoli na bieżące śledzenie stopnia ich wykonania oraz wprowadzanie ewentualnych korekt lub zmian.

Na bieżąco realizacja poszczególnych elementów Programu monitorowana będzie w postaci kwartalnych sprawozdań rzeczowo - finansowych z realizacji zadań ustawowych i dodatkowych projektów realizowanych przez PUP i PCPR.

Realizacja Programu z zakresu realizacji zadań ustawowych i dodatkowych projektów z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych ujmowana będzie w sprawozdaniu rocznym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu, natomiast realizacja Programu z zakresu zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych monitorowana będzie poprzez okresowe i roczne sprawozdania oraz zestawienia opracowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu.

Proces monitoringu wprowadzania Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Kołobrzieskiego na lata 2017-2022 będzie służył rozpoznaniu rezultatów osiągniętych oraz porównaniu ich zgodności z założeniami.

Zgromadzone dane w procesie monitoringu służyć będą do oszacowania Programu.

Analiza i sprawozdanie z oceny realizacji Programu we współpracy z gminami powiatu kołobrzieskiego, NGO i powiatowymi jednostkami organizacyjnymi, **sporządzane będzie na wniosek Zarządu Powiatu przez wskazane przez Zarząd osoby.**

W końcowej ewaluacji Programu zostaną poddane ocenie zakładane rezultaty wszystkich działań.

VIII Zakończenie

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022 Powiatu Kołobrzeskiego jest dokumentem określającym kierunki działań na płaszczyźnie problematyki osób niepełnosprawnych na lata 2017-2022. Taktyka Programu dostosowana jest do potrzeb wskazanych przez osoby niepełnosprawne, ich rodzin i opiekunów, które zidentyfikowane zostały w procesie badawczym. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 - 2022 jest dokumentem strategicznym, wykazującym szereg działań mających na celu poprawę życia osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat kołobrzeski.

Osoby niepełnosprawne należą bowiem do grupy osób, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, spowodowane jest to tym, że przyjmują oni bierną postawę lub wycofują się z życia społecznego i zawodowego.

Program zakłada wsparcie środowiska osób z niepełnosprawnością w różnych obszarach życia, między innymi społecznego, zawodowego, sportowego, kulturalnego, pomocy w likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się. Przedsięwzięte działania niniejszego Programu posłużyć mają w szczególności budowaniu świadomości społecznej w zakresie tolerancji, akceptacji oraz szacunku do osób z niepełnosprawnością. Program wpływając na pobudzenie aktywności osób z niepełnosprawnością wzmacnia tym samym potencjał osób niepełnosprawnych

Aby mogło nastąpić poprawienie jakości życia osób niepełnosprawnych potrzebna jest ścisła współpraca instytucji i organizacji pozarządowych, które działają w strefie niepełnosprawności, także samych osób zainteresowanych.

Podmioty uczestniczące w realizacji Programu posiadają duże możliwości odnośnie wsparcia osób z niepełnosprawnością, toteż zakładanym celem wykonawczym jest efektywność założonego Programu, dzięki aktywności tych podmiotów.

Dlatego też w drodze do skuteczności należy angażować w działania liczne podmioty, jak i wykorzystać wszelkie zasoby materialne i personalne.

Ustanowione działania mają posłużyć spełnieniu zamierzonych celów. Natomiast wdrożenie opracowanego programu służyć ma przyczynieniu się do stopniowego eliminowania występujących problemów osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat kołobrzeski.

Program powiatowy stanowi bazę do tworzenia szczegółowych projektów realizowanych w powiecie i gminach przez różnych bezpośrednich realizatorów. Zakłada różne formy finansowania w zależności od możliwości i kompetencji poszczególnych realizatorów. Jakkolwiek jest dokumentem otwartym, istnieje bowiem możliwość wprowadzania zmian czy też nowych rozwiązań w trakcie realizacji, które dotyczyć będą problemów osób niepełnosprawnych. Toteż integralną częścią programu jest tabelaryczne zestawienie zadań wynikających z niniejszego Programu.

Elementem dodanym realizacji Programu będzie pobudzenie współpracy między organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, służbami społecznymi, samorządami lokalnymi, sektorem prywatnym, osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami, a także wzrost aktywności wszystkich podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami.

Indeks tabel

Tabela 1: Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn i stopnia niepełnosprawności dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w latach 2015 i 2016.....	14
Tabela 2: Liczba wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia	15
Tabela 3: Liczba bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zarejestrowanych w PUP Kołobrzeg w podziale na płeć.....	17
Tabela 4: Ustalony profil pomocy zarejestrowanych niepełnosprawnych.....	18
Tabela 5: Stopień niepełnosprawności	19
Tabela 6: Stosunek niepełnosprawnych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy do wszystkich bezrobotnych w badanej grupie.....	20
Tabela 7: Osoby niepełnosprawne długotrwale bezrobotne w podziale ze względu na płeć....	21
Tabela 8: Osoby niepełnosprawne samotnie wychowujące dziecko do 18 roku życia	25
Tabela 9: Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku	26
Tabela 10: Liczba niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn bez kwalifikacji	27
Tabela 11: Liczba niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn bez doświadczenia zawodowego...	28
Tabela 12: Ilość uczniów niepełnosprawnych w szkołach podstawowych i przedszkolach w poszczególnych gminach powiatu kołobrzесьkiego wg stanu na 1.09.2016 r.	31
Tabela 13: Ilość uczniów niepełnosprawnych w szkołach prowadzonych przez Powiat Kołobrzесьki wg stanu na 1.09.2016 r.	32
Tabela 14: Zestawienie dotacji na realizację zadań z zakresu ochrony i promocji zdrowia przez organizacje pozarządowe w 2016 r.....	34
Tabela 15: Wydatki z Funduszu PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w 2016 r.....	40
Tabela 16: Wykorzystanie środków PFRON w ramach Programu „Aktywny Samorząd” w 2016 r.....	42
Tabela 17: Wykorzystanie środków finansowych PFRON w ramach Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami w latach 2013-2016	43
Tabela 18: Analiza SWOT mocne i słabe strony	47
Tabela 19: Analiza SWOT szanse i zagrożenia.....	48
Tabela 20: Wzrost świadomości społecznej i wczesne przeciwdziałanie powstawania niepełnosprawności.....	49
Tabela 21: Zapewnienie dostępu do powszechnej edukacji.....	51
Tabela 22: Integracja społeczna i niezależność życiowa	52
Tabela 23: Aktywizacja zawodowa.....	55
Tabela 24: Zestawienie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej na lata 2017-2022	57
Tabela 25: Zestawienie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej na lata 2017 - 2022	58

Indeks ilustracji

Rysunek 1: Procentowy udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności	17
Rysunek 2: Ustalony profil pomocy zarejestrowanych niepełnosprawnych	18
Rysunek 3: Niepełnosprawni bezrobotni	19
Rysunek 4: Stosunek niepełnosprawnych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy do wszystkich bezrobotnych w badanej grupie	20
Rysunek 5: Odsetek niepełnosprawnych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy do wszystkich bezrobotnych w badanej grupie	21
Rysunek 6: Odsetek niepełnosprawnych osób długotrwale bezrobotnych w podziale ze względu na płeć	22
Rysunek 7: Odsetek niepełnosprawnych osób długotrwale bezrobotnych	22
Rysunek 8: Liczba niepełnosprawnych kobiet, która nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka	23
Rysunek 9: Niepełnosprawni bezrobotni posiadający dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia	24
Rysunek 10: Osoby niepełnosprawne samotnie wychowujące dziecko do 18 roku życia	25
Rysunek 11: Struktura bezrobocia w badanej grupie według wieku	26
Rysunek 12: Stosunek niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn bez kwalifikacji do pozostałych niepełnosprawnych bezrobotnych	27
Rysunek 13: Stosunek niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn bez doświadczenia zawodowego do pozostałych niepełnosprawnych bezrobotnych bez doświadczenia	28

Uzasadnienie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 - 2022 jest dokumentem strategicznym, wykazującym szereg działań, mających na celu poprawę życia osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat kołobrzeski.

Ww. program opracowany został na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.).

Zgodnie z §6 ust. 1 Uchwały Nr XLI/271/2014 Rady Powiatu w Kołobrzegu z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych, o przeprowadzeniu bądź odmowie przeprowadzenia konsultacji decyzję podejmuje Zarząd Powiatu w Kołobrzegu, w formie uchwały.

Niniejszą uchwałą uruchamia się proces konsultacji społecznych projektu Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022.